

UKREPI STABILIZACIJSKE EKONOMSKE POLITIKE ZAHTEVAJO AKTIVEN PRISTOP

V kleščah ekonomskih ukrepov

Številni ukrepi ekonomske politike, katerih namen je odločnejše uresničevanje bistvenih usmeritev prve faze izvajanja dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije, pomembno spreminjajo in zaostrejo pogoje gospodarjenja. Tako so že ali pa bodo v kratkem sprejeti ukrepi za finančno konsolidacijo gospodarstva in bank in za odpravo nerealnih virov financiranja reprodukcije in porabe. To so predvsem zakon o zagotavljanju trajnih obratnih sredstev, zakon o zavarovanju plačil, zakon o sredstvih rezerv in zakon o začasni prepovedi uporabe družbenih sredstev za izplačevanje osebnih dohodkov. V praksi pa se že izvaja politika postopnega približevanja realnim obrestnim meram (v tem trenutku velja obrestna mera za neselektivne kredite 44%) in politika drsenja tečaja dinarja (na dan pisanja članka je 1 dolar veljal 135.— din). Vsi naštetni ukrepi močno zaostrejo razmere gospodarjenja in možnosti financiranja tekoče reprodukcije, še posebej investicij v osnovna sredstva.

V Litostroju razmere niso bistveno drugačne od povprečja ljubljanskega gospodarstva, za katero že iz dnevnega časopisa vemo, da je pokritost obratnih sredstev z dolgoročnimi in trajnimi viri le 50 odstotna in da številni uporabniki družbenih sredstev ljubljanske regije velikokrat nepravčasno poravnajo dospele obveznosti. Zato se tudi pri nas že od napovedi, to je od lanske jeseni naprej, postopno pripravljamo na ukrepe, ki bi preprečili negativne posledice sprejetih stabilizacijskih ukrepov. Poglejmo najprej oba ukrepa, ki se praktično izvajata že nekaj mesecev, in prilagajanje oziroma posledice le-teh na litostrojsko poslovanje. Kar se tiče izvajanja politike drsenja tečaja dinarja lahko sklepamo, da ja ta za Litostroj, ki ima skupni izvoz znatno večji od uvoza, zelo dobrodošel. Toda tak sklep ne bi bil realen, če ne bi hkrati povedali, da je v tem skupnem izvozu še vedno veliko premalo konvertibilne, zato imamo nenehne težave z uvozom reprovromateriala. Dohodkovno gledano ima drsenje tečaja dinarja za Litostroj pozitivni učinek, s stališča potrebnih konvertibilnih deviz za uvoz pa tega ne moremo trditi. Priznati moramo, da Litostroj kljub tržnim možnostim že nekaj let ne dosega zadovoljivega konvertibilnega izvoza, zaradi česar je zlasti v zadnjih dveh letih pritisk na povečanje aktivnosti na konvertibilnem trgu nenehno prisoten. Upamo, da bo vključitev novih akterjev v obdelovanje prodajno konvertibilnih področij le dala zaželene rezultate. Politika postopnega prilagajanja realnim obrestnim meram pa je za Litostroj strahoten udarec. S povečanjem kratkoročnih kreditov, s katerim že nekaj let rešujemo svojo nelikvidnost, nam je izdelek za plačilo obresti že doslej občutno zmanjševal našo akumulativnost. Nadaljnja rast obrestnih mer pa nas že danes, v bodoče pa še toliko bolj, sili v razmišljanje, da krediti le niso normalna oblika financiranja, pač pa zgolj izhod v sili.

Ob takem spoznanju in še obeh ukrepih, ki stopita v veljavo z julijem

letos, to je zakon o začasni prepovedi uporabe družbenih sredstev za izplačevanje osebnih dohodkov in zakon o trajnih obratnih sredstvih, smo se v Litostroju resno lotili priprav za prilagajanje nastalemu položaju.

Tako smo v zvezi z zakonom o začasni prepovedi uporabe družbenih sredstev za izplačevanje osebnih dohodkov že v začetku leta na pobudo finančnega odbora začeli planirati in spremljati finančno likvidnost. Žal so tudi ti plani prilivov in odlivov finančnih sredstev kot že leta nazaj pri realizaciji bistveno odstopali, zato je bila na pobudo vodstva DO Litostroj sprejeta ponudba Inštituta za trženje, ekonomiko in organizacijo (ITEO), da z njihovo pomočjo začnemo reševati realno finančno planiranje. Taki odločitvi, da za planiranje finančnih tokov najamemo zunanjo institucijo, ni botrovalo nezaupanje v lastne strokovne kadre, pač pa želja, da skozi pritisk zunanjega pogodbenega partnerja, ki ni obremenjen z raznimi litostrojskimi »spoznanji«, pridemo do realnih finančnih planov, ki bodo preko podatkov o izvrševanju planov pokazali realen izhod. Povedati je treba, da se je ta institut dokaj težko dokopal do podatka o naših prilivih v letošnjih mesecih, ker je sprejel solucijo, da so planirani prilivi s strani kot nosilca tega podatka realni. Ob taki soluciji seveda ni izostala pripomba, da bo za preverjanje takih danih podatkov še dovolj časa. Nekoliko pa se je zataknilo pri Nabavi kot nosilcu podatka o odlivih za nakup reprovromateriala. Težave Nabave, da v »relativno« kratkem času opredeli skupaj z blagovnimi skupinami, kateri od uvoženih materialov se bo financiral iz posameznega inozemskega blagovnega kredita, kateri iz gotovinskih plačil in kdaj bodo kompletirane dobave posameznih naročil, imajo seveda svoj vpliv na izdelavo finančnega plana odliva po mesecih, s tem pa na izdelavo celotnega finančnega plana. Da bi se izognili neljubim posledicam izvajanja zakona o začasni prepovedi uporabe družbenih sredstev za izplačilo osebnih dohodkov, ki začne veljati 1. julija 1984, je na pobudo kolegija delovne organizacije izdelan likvidnostni plan za junij, po katerem v primeru izpolnitve ni nevarnosti, da zapadlih obveznosti ne bi mogli v celoti poravnati. Tudi za julij, v kolikor ITEO še ni uspel izdelati likvidnostnega plana, bomo izdelali sami plan prilivov in odlivov, v katerem prav gotovo ne bomo dopustili možnost nepravčasnega pokritja zapadlih obveznosti. Seveda pa sama izdelava plana še ne pomeni

rešitve iz morebitnih zagat. Šele usklajeno postavljen plan kot neizogibne delovne naloge vseh, ki v planu sodelujejo ter njihova izvršitev, pomeni sprejemljivo rešitev. Prepričani smo, da zakonski ukrepi kot skrajna posledica neizvršitve postavljenih planov oziroma neizvršitve delovnih nalog v Litostroju ne bodo potrebni.

Drugi ukrep, ki zahteva pokritje zalog s trajnimi viri obratnih sredstev, če naj bo tozd investicijsko sposoben, pomeni za Litostroj kot tudi za povprečne ljubljanske ozde dokaj drastičen ukrep. Težko je namreč naenkrat dojeti dejstvo, da lahko vlaga samo tisti, ki ima v celoti poleg osnovnih sredstev in plasmajev pokrite tudi povprečne zaloge s trajnimi oziroma dolgoročnimi viri. Ni še tako daleč za nami čas, ko je veljalo, da se neposlovno obnaša tisti ozd, ki ob možnosti najemanja najrazličnejših ugodnih kreditov ne razvija svojih zmogljivosti v obliki vlaganj v osnovna sredstva (o vlaganjih lastnih sredstev v obratna sredstva niti nismo razmišljali). Na podlagi takih kriterijev so se tudi izoblikovale marsikateri nove proizvodne

(Dalje na 3. strani)

Glasilo delavcev Titovih zavodov Litostroj izhaja mesečno (s posebnimi prilogi) v nakladi 6000 izvodov. Izdaja ga Odbor za obveščanje pri Konferenci OO sindikata Titovih zavodov Litostroj, ki je hkrati izdajatelj sveta — Uredniški odbor: predsednik dipl. iur. Anton Tomažič in člani: prof. Hrabroslav Premelč, Tone Erman, Franc Kostevc, Marjana Djulinac, Mirko Čepuran, Slobodan Nikolić, dipl. ing. Anton Bracar, Toni Skušek, Srečko Pirc in odgovorni urednik Karel Gornik, urednik Marjana Meglič, tehnični urednik Estera Lampič, lektorica prof. Vesna Tomc. Telefon uredništva 556 021 (n. c.), interna 202, 246 — Tiska Tiskarna Ljubljana. Oproščeno prometnega davka po pristojnem sklepu 421-1/72

PRIZNANJE KONFERENCI OSNOVNIH ORGANIZACIJ SINDIKATA DELOVNE ORGANIZACIJE TITOVIZAVODI LITOSTROJ

Spodbuda za nadaljnje delo

Vsakoletna podelitev priznanj OF je bila letos v delovni organizaciji DONIT Medvode. Med ostalimi nagrajenci je za dolgoletno delovanje to priznanje na predlog občinskega sindikalnega sveta dobila Konferenca osnovnih organizacij sindikata Titovi zavodi Litostroj. Tudi to priznanje je spodbuda za nadaljnje delo in dobro sodelovanje z družbenopolitičnimi organizacijami občine in mesta Ljubljane.

To priznanje obvezuje konferenco OOS še za nadaljnje boljše in odgovornejše delo.

Občinsko priznanje našemu glasilu

V uredništvu našega glasila smo bili prijetno presenečeni, ko smo prejeli sporočilo žirije za nagrade in priznanja občine Ljubljana - Šiška, da je naš časopis prejel pomembno družbeno priznanje občinske skupščine: plaketo za leto 1984.

V obrazložitvi predloga za to visoko družbeno priznanje je opredeljena vsebinska zasnova glasila ter uredniška politika, razvoj in pomen glasila v obdobju petindvajsetih let. V drugem delu utemeljitve pa so zapisane tudi spodbudne besede:

»Časopis Litostroj je bil ustanovljen na pobudo družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov že v letu 1960 ob 10-letnici samoupravljanja kot glasilo delavcev Titovih zavodov Litostroj.

Časopis je v teh letih postal javna tribuna, odprt in dostopen slehernemu delavcu in njegovi družini. V njem lahko sooča svoja mnenja in stališča s kritiko in v boju različnih mnenj lahko oblikuje vedno boljše in ustvarjalne rešitve. Časopis je tako pomembno krepil zavest delavcev, pripadnost delovni organizaciji in spodbujal k izpolnjevanju delovnih obveznosti, vabil k izobraževanju, kulturni dejavnosti, k športnemu delovanju delavcev, hkrati pa opozarjal na pravilno rabo slovenskega jezika.

Skupaj z uveljavljanjem in razvojem časopisa Litostroj pa smo oblikovali tudi sistem obveščanja.

V celotni 25-letni vsebinski zasnovi in vsebini je časopis postal ogledalo našega dela, samoupravljanja in razvijanja humanih medsebojnih odnosov delavcev v delovni organizaciji in širši družbeni skupnosti. Vplival je na delovanje delegatskih odnosov in je bil in bo prisoten pri vseh bistvenih dogodkih v razvoju Titovih zavodov Litostroj.

Zares spodbudne besede po petindvajsetih letih, ki presenečajo, saj se sicer v širši družbeni skupnosti kakor tudi v organizacijah združenega dela takrat, ko se delijo družbena priznanja, le redko ali pa sploh ne razpravlja o glasilih, uredništvih, njihovih novinarjih in organizatorjih obveščanja.

To potrjuje tudi dejstvo, da je preteklo polnih petindvajset let rednega izhajanja in urejanja Lito-

stroja, vendar tega niso opazili niti samoupravni organi niti družbenopolitične organizacije naše delovne organizacije.

Vlogo glasila, ki je sestavni del sistema obveščanja delavcev v delovni organizaciji, moramo ocenjevati tudi skozi temeljno načelo ustave SR Slovenije. Tu je opredeljen pomen resničnega, vsestranskega, pravočasnega in popolnega obveščanja delavcev o političnih in gospodarskih vprašanjih, o delovanju samoupravljanja in delegatskega sistema ter o drugih in splošnih vprašanjih, ki so pogoj za samoupravno odločanje in politično delovanje. Pri tem mora glasilo in ostala sredstva obveščanja poskrbeti za uveljavljanje aktivnega javnega mnenja do vseh pomembnejših zadev z aktivnim sodelovanjem večine delavcev in ne le službe ali pešice ljudi v uredništvu, ki v končni obliki prevzame celotno odgovornost.

Tudi pri nas zelo malo govorimo o zavezancih javnosti dela v delovni organizaciji, o ustreznih virih informacij in o odgovornih službah, kot odgovornih virov informiranja delavcev. Teh pravic in predvsem dolžnosti in odgovornosti se v naši delovni organizaciji ne zavedamo dovolj, zato so osnovni viri najpomembnejših informacij okrnjeni in odvisni le od prizadevnosti in vztrajnosti odgovornih za obveščanje.

Na voljo imamo torej le malo pomembnih informacij in še te moramo dobesedno iztrgati iz našega dokaj togega poslovnega informacijskega sistema. Kljub vsemu je naše glasilo v vseh letih ne samo obdržalo ustrezno kvaliteto, pač pa se je uveljavilo kot osrednji vir informacij v našem sistemu obveščanja. Zato lahko ob tem družbenem priznanju s ponosom čestitamo vsem sodelavcem-dopisnikom, dosedanjim in sedanjim urednikom, celotnemu uredništvu, uredniškemu odboru in vsem drugim, ki so s svojim delom in predlogi pripomogli k temu. Plaketo skupščine občine Ljubljana - Šiška sprejemamo z veliko odgovornostjo in obvezo, da bomo tudi v bodoče stalno dopolnjevali in razvijali ustrezno vsebinsko zasnovo in s tem obdržali priljubljenost časopisa Litostroj.

K. G.

SLAVNOSTNA SEJA DELAVSKEGA SVETA

10 let SOZDA ZPS

Ob 10-letnici sozda ZPS je bila 18. maja v Ljubljani slavnostna seja delavskega sveta. Potem ko sta namestnik predsednika delavskega sveta sozda ZPS Miroslav Fajdiga in predsednik KPO Boštjan Barborič orisala razvoj sozda od ustanovitve do danes, je spregovoril Marko BULC, predsednik slovenske gospodarske zbornice, in med drugim dejal:

»Deset let ni dolga doba, vendar je prvih deset let celo pri rasti otroka tisti kritični čas, ko je treba shoditi, preživeti vse klasične otroške bolezni in se toliko razviti, da se v kasnejšem življenju zdrži. Enaka ugotovitev velja tudi za sestavljene organizacije združenega dela, še posebej za velike sisteme, kjer so nekateri interesi različni in je treba skupne iskati in oblikovati na povsem novih družbenoekonomskih osnovah za sodoben razvoj in tržne zahteve. Prepričan sem, da je vaša sestavljena organizacija združenega dela opravičila svoj obstoj in da ste danes tudi vsi vi prepričani, da ste bili na dobri poti...«

Marko Bulc se je zadržal predvsem pri nujnosti tehnološkega razvoja, katerega značilnosti so zlasti informatika, elektronika ter avto-

matsko vođeni proizvodni in administrativni procesi. Za vse to so potrebni stroji in tehnologija. Sodobna strojna industrija ima zato izredni pomen za usmeritev slovenskega in jugoslovanskega gospodarstva. Preusmeritev pomeni tudi večjo povezanost za boljše delitev dela, skupno strategijo razvoja in skupen nastop razvoja in skupen nastop v svetu. To seveda kaže, da bo treba čimprej priti do tehnično-tehnološkega kataloga vseh članic sozda po elementih, sklopih, kot tudi celotnih industrijskih izdelkih. To pomeni tudi večjo tipizacijo in organiziranje projektnih skupin v tehnološkem smislu, na primer za skladiščno tehnologijo, cementarne, hidroelektrarne in podobno. To zahteva tudi skupno usposabljanje

kadrov in mnogo večje skupno raziskovanje.

»... V desetih letih ste dobršen del začrtane poti uspešno prehodili. Vendar vas večji del še čaka. Za vse to, kar je še treba storiti, je potrebna skupna volja, skupen napor, skupno znanje, združeno delo. In prepričan sem, da so rezultati preteklih desetih let dober porok, da bo vsega tega ob tej dobri volji, skupnem delu, skupnem znanju, v kar ste tudi sami prepričani, še več. Pri tem vam želim ob vaši 10-letnici obilo dobrih delovnih uspehov in tudi še večji dohodek,« je končal predsednik slovenske gospodarske zbornice Marko Bulc.

Na slavnostni seji delavskega sveta sozda ZPS so podelili priznanja za dolgoletno ustvarjalno delo petindvajsetim posameznikom in petim organizacijam združenega dela. Sejo so sklenili z nastopom Trboveljskega okteta in odprtjem razstave karikaturista Lojzeta Metelka.

(V. G.)

Milan Vidmar, prvi predsednik sindikata, je dobil priznanje za dolgoletno delo in uspešno vodenje sindikata (Foto: t. š.)

OBISK JAPONSKIH PROFESORJEV

V torek, 29. maja, je našo delovno organizacijo obiskala skupina profesorjev iz Japonske. Profesorji Namiko Akistu, Yoji Koyama in Shuzo Teruoka pripravljajo na Tokijski univerzi obsežno študijo o delovanju samoupravnega socialističnega sistema v vsakodnevnih praksi. Njihov študijski program je v Sloveniji obsegal razgovore in obiske v organizacijah združenega dela, v samoupravnih interesnih skupnostih, gospodarskih zbornicah, diskusije s predstavniki sindikata, organov upravljanja, poslovnih organov in z znanstvenimi ter družbenopolitičnimi delavci.

Predstavniki Litostroja so obiskovalcem najprej na kratko predstavili našo delovno organizacijo, večina časa pa je bila namenjena diskusiji in odgovorom na vprašanja japonskih profesorjev. Predvsem jih je zanimalo razporejanje dohodka, delitev osebnih dohodkov po rezultatih dela ter ekonomski odnosi med tozdi v delovni organizaciji kot tudi navzven.

t. š.

Sestanek v Žireh

Zadnjega maja smo se v Žireh srečali člani uredniškega odbora glasila sozda ZPS na redni 14. seji. Seje, ki je bila združena s predstavitvijo delovne organizacije Klavivar, se je udeležila večina članov. Najprej nas je pozdravil direktor delovne organizacije Klavivar Rado Bogataj in nam predstavil tovarno, proizvodni program, težave ter uspehe in načrte tega 250-članskega kolektiva. Čeprav je to majhna tovarna, dela z velikim uspehom, vse dosežke pa znajo tu pravilno ovrednotiti in nagradjevati. Po razgovoru smo si ogledali tovarno in proizvodno halo, ki je bila zgrajena s skupnim vlaganjem vseh članic sozda ZPS.

Temu je sledila seja uredniškega odbora, kjer so člani ocenili drugo letošnjo številko glasila in tretjo, tako

imenovano slavnostno številko, ki je izšla ob 10. obletnici sozda. Druga številka je bila po oceni članov najboljša doslej, in to glede na aktualnost prispevkov, številnih primerjalnih podatkov o posameznih delovnih organizacijah, različnosti tem, številnih avtorjev, pa tudi glede preglednosti in grafične razgibanosti.

Slavnostna številka je bila sicer zamišljena kot barvna številka, vendar bi bili stroški previsoki. Koncept številke je ustrezal slavnostni izdaji in ponazarja 10-letni razvoj in uspehe sozda. Nikakor ni bil namen tega glasila, da bi bil propagandnega značaja, vsebinsko je bil ta namen tudi dosežen.

Pred poletnimi dopusti bo izšla še ena številka glasila, člani uredniškega glasila pa se bomo spet sestali šele jeseni.

M. M.

Zanimivo paberkovanje po zapisnikih

Tudi v minulem mesecu je bilo v naši delovni organizaciji nemalo sestankov samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij. Na njih so naši delegati obravnavali bolj ali manj pomembna ter bolj ali manj zanimiva vprašanja vsakodnevnih in daljnoročnih politike naše delovne organizacije.

»Rezultat gospodarjenja je slabši, kot je bil ob zaključnem računu 1983 oziroma četrtletnih obračunih v preteklem letu. Predvsem moramo to pripisati velikemu porastu porabljenih sredstev in ne toliko počasni rasti celotnega prihodka, res pa je da dinamika rasti celotnega prihodka preveč zaostaja za dinamiko porabljenih sredstev. Tudi obveznosti iz dohodka so se povečale bolj kot sam dohodek, oboje pa je dalo kot rezultat čisti dohodek, ki precej zaostaja za planiranim. Tak čisti dohodek ni omogočil na ravni DO in TOZD obračun običajno nadminimalne amortizacije in izdvojitve dela čistega dohodka za poslovni sklad.

Pri analizi takega rezultata se v TOZD TVN zopet vračamo nazaj k problemu celotnega prihodka, ki je navkljub izpolnjeni planski tonaži (104%) plana premajhen. Plan fakturiranja je bil v tem obdobju dosežen le 40% planirani prilivi pa le 30%. Vzrok za tako stanje je začasen zastoj pri izvozu viličarjev v ČSSR (10 viličarjev) in zaloga viličarjev za izvoz v Iran (40 viličarjev).«

1. redna seja DS TOZD TVN — 25. 4. 1984

*

»Prihodek tozda PUM je bistveno višji kot v preteklem letu, moral pa bi biti še višji. V postavki celotnega prihodka je dobrih 73 odstotkov iz blagovne proizvodnje, o količinski proizvodnji pa je od 2473 proizvedenih ton 1156 za finalno proizvodnjo. Finančni rezultat bi moral

biti podoben. Proizvodnja za finalni proizvod je zahtevnejša in bolj kvalitetna, zato bi morala v rezultatu zavzeti večji del. Ugotavljamo, da se naš delež v skupnem proizvodu ne obračunava dosledno in da morda ne dobimo tistega deleža, ki nam pripada.«

Delavci tozda PUM želimo in zahtevamo, da se delež v skupnem proizvodu obračunava dosledno po dogovorjenih normah in da sistem, za katerega smo se dogovorili, izvajamo v celoti.«

1. redna seja DS TOZD PUM — 25. 4. 1984

*

Varnostna ocena:

»Varnostne razmere so v redu, predvsem zato, ker vsi objektivni faktorji delujejo aktivno. Posebej velja to za letošnjo prvo četrtletje, ko so samoupravni organi in družbenopolitične organizacije delale obračun svojega dela v pretekli mandatni dobi. Političnih ekscesov ni bilo zaslediti. Splošne razmere v tej smeri zahtevajo aktivno delo, da se zadrži vsaj sedanje stanje. Potencialne varnosti je dosti. Poslušamo z veliko vrednostjo družbene imovine. Treba bo varčno in varno delati.«

1. redna seja DS TOZD PUM — 25. 4. 1984

*

»V montaži sta bili v marcu dve poškodbi, ki sta zahtevali 10 dni zdravljenja. V primerjavi z letom 1983 je to zmanjšanje iz 4 nezdov na 2 in iz 32 dni bolniškega staleža na 10 dni. Ugotavljamo, da je to izboljšanje posledica nenehnega opozarjanja na varnost dela.«

4. redna seja DS TOZD MONT — 11. 5. 1984

»DS predlaga spremembo vrednosti stalnostnega dodatka, ki je sedaj le še simbolična. Predlagamo, da se dodatek izračunava v točkah.«

4. redna seja DS TOZD MONT — 11. 5. 1984

*

»Zbor delavcev TOZD NABAVA predlaga spremembo Pravilnika o koriščenju sredstev skupne porabe za druge namene ter zahteva, da se izplača cel regres za leto 1984 v mesecu maju in to brez odbitkov.

V nadaljevanju je bilo postavljeno naslednje vprašanje: »Zakaj smo delali eno soboto za Fieso? Kje je ta denar?« Tovariš Kadunc je obljubil, da bo odgovor posredovan na naslednjem zboru delavcev.«

Zbor delavcev TOZD NABAVA — 17. 5. 1984

*

»Ocena rezultata poslovanja v I. četrtletju dokazuje, da je planiran rezultat v letu 1984 možno doseči. Izredno resno pa opozarja na premajhne aktivnosti in rezultate pri osvajanju konvertibilnega trga.«

Zbor delavcev TOZD PPO — 17. 5. 1984

*

»V zadnjem času je pri prodaji kave in brezalkoholnih pijač prišlo do stanja, ko nadaljnja prodaja ni več mogoča. Postajanje in posedanje delavcev v avli in jedilnici, zamazan prostor in polita pijača so dosegli skrajno mejo. Pri vsem tem pa je bilo opaziti, da so glavni krivci tega delavci PZO in IRRP in to vedno isti.

Prisotni so bili mnenja, da se na vodstvih obeh tozdov apelira, naj na svoj način vplivata na svoje delavce, saj bi bilo krivično do naših delavcev, če bi ukinili prodajo zaradi tega.«

6. redna seja IO OOS TOZD TVN — 17. 5. 1984

*

»Glavni vzrok za neizvrševanje planskih obveznosti je v rekontinuiranem zagotavljanju materialnega pokritja tako s pločvino, ulitki kot s službami drugih TOZD.

V času dopustov moramo zagotoviti kontinuirano proizvodnjo na nujnih skupinah dogovorjenih naročil.

Plan za mesec maj je 539 ton, za katerega ocenjujemo, da ne bo realiziran v celoti zaradi daljšega ciklusa izdelave nekaterih elementov za HE Haditha.«

4. redna seja DS TOZD PZO — 23. 5. 1984

*

Delegati delavskega sveta TOZD PRODAJA so med drugim potrdili tudi naslednje:

»Iz pravne službe so nam poslali v potrditev predlog za odpis terjatve našega kupca (za ulike) »Andezii« iz Kraljeva. Ker je to podjetje v stečaju, nam bodo le delno izplačali znesek, ki znaša za TOZD Prodaja 7596,35 din. Za kos 95.001 je potrebno odpisati negativno razliko za »Rudnap« Beograd — je končni kupec Metalurgoimport, Moskva, v vrednosti 13.661,30 Cl \$, ki jo je kupec odtegnil od plačila.«

3. redna seja DS TOZD PROD — 23. 5. 1984

*

»Ponovno je bilo kritizirano čiščenje naših prostorov. Vodstvo tozda naj ponovno opozori ZSE, ker jim v obratnem primeru ne bomo poravnali računov za slabo opravljanje storitev.

Omenjeno je bilo, da mnogi ljudje uporabljajo zunanje telefone v popoldanskem času, zato bi bilo potrebno nabaviti posebne ključavnice.«

3. redna seja DS TOZD PROD — 23. 5. 1984

*

»Člani IO so bili mnenja, naj giblivi čas ostane v veljavi še naprej in sicer po organizacijskem predpisu, kakor v času poizkusne uvedbe, saj ni prav nobenega razloga za ukinitve.

Nadalje se predlaga, naj se na nivoju DO ponovno prouči možnost pričetka drsečega časa ob 6. uri, s tem, da je pričetek normalnega delovnega časa ob 6.30.«

7. redna seja IO OOS TOZD TVN — 28. 5. 1984

*

»Ugotavljamo, da je zasedenost proizvodnje primerna in da bi morali biti rezultati bistveno boljši. K temu je prispevalo pomanjkanje dodatnih materialov, uvoz pločevine iz Avstrije, pomanjkanje ulitkov in nekontrolirana termična obdelava zvarjencev. V prihodnjih mesecih bomo morali posvetiti več pozornosti koordinaciji dela, večji izkoriščenosti delovnega časa in izpolnjevanju sprejetih ukrepov na področju vodenja proizvodnega procesa. Le tako bodo naši proizvodni bistveno boljši.

Hito smo ukrepali za dobavo praška in varilne žice, da bi zagotovili kontinuirano strojno delo, ki bi moralo steči v 25. tednu. Načrtujemo, da bomo v mesecu juniju z maksimalnimi napori realizirali načrtovane količinske obveznosti 449 ton v skladu s programom dela.«

5. redna seja DS TOZD PZO — 8. 6. 1984

t. š.

CENE MATERIALA IN SUROVIN

Poletna odjuga nas bo prizadela

Že vrsto let si naše gospodarstvo prizadeva rešiti osnovna neskladja, ki so nastala na področju cen. Osnutek dolgoročnega programa stabilizacije predvideva oblikovanje cen po tržnih zakonitostih, pri čemer naj bi kot osnovno merilo upoštevali svetovne cene.

Z zvezno resolucijo za leto 1982 je bilo načrtano, naj bi se cene proizvajalcev povečale od 14 do 16 odstotkov. V ta namen so bili sprejeti dogovori na ravni zveze, republike oziroma avtonomne pokrajine. Pri doseganju zastavljene politike cen naj bi posebno vlogo odigrala zvezna in republiška skupnost za cene, ki naj bi usklajevali posamezna osnovna področja. Glede na skokovito in nekontrolirano naraščanje cen v letu 1982 je bil v juniju sprejet zakon o zamrznitvi cen, ki naj bi veljal do konca leta 1982. Kljub zamrznitvi cen so se cene povečale za 100 in več odstotkov v primerjavi z resolucijskimi zahtevami. Na podlagi statističnih podatkov so se cene v letu 1982 povečale v povprečju za 38 odstotkov. Pri tem ne smemo pozabiti, da so proizvajalci povečali cene mimo uradnih poti in te podražitve niso upoštevane pri uradnih izračunih. V letu 1983 je bilo načrtano, naj bi se cene povečale za približno 30 odstotkov oziroma za 25 odstotkov počasneje kot v letu 1982.

Tudi v letu 1983 so cene presegle dogovorjene okvire. Ne samo, da se proizvajalci niso držali dogovorjenih usmeritev, temveč so na različne načine (ustavitev ali kasnitev dobav, zadrževanje blaga v skladiščih itd.) izsiljevali višje cene. Zvezni zavod za statistiko je izračunal, da so se v letu 1983 cene povečale za 67 odstotkov. Pri tem pa zavod ni upošteval neuradnih podražitev, tako da so dejanske podražitve za dvajset ali več odstotkov višje od uradnih.

Da bi preprečili nadaljnjo rast cen in s tem osiromašenje nekaterih ključnih panog našega gospodarstva, je bil 23. decembra 1983 sprejet odlok ZIS o začasnemu zamrznitvi cen. V času veljave tega odloka naj bi

zvezna administracija poiskala rešitev iz začaranega kroga. Kljub uradni zamrznitvi so proizvajalci na različne načine izsiljevali in dosegli višje cene. Zvezni in republiški inšpektorji za trg so ugotovili nešteto kršitev odloka ZIS.

Posebnih ukrepov proti kršilcem ni bilo, tako da so delovne organizacije še naprej obračunavale za svoje proizvode višje in nepotrjene cene. Delovne organizacije so izoblikovale različne načine izigravanja veljavnih predpisov, na primer: izdelava proizvodov po posebnih zahtevah kupca, posebna zaščita in prevoz, barvanje s posebno barvo, sprememba naziva proizvoda, obračun cene v dolarjih, zmanjšana šumnost, izdelava proizvoda v krajšem roku, dodatni atesti itd.

V aprilu je bil sprejet dogovor o politiki cen za leto 1984. Cene približno dveh tretjin proizvodov se oblikujejo na osnovi podpisanih samoupravnih sporazumov. To določilo se nanaša na proizvode črne in barvne metalurgije, izdelke kovinske predelovalne industrije, stroje, gradnje, bazične kemije, izdelkov, ki nastanejo pri predelavi premoga, kemičnih izdelkov, kavčuka, guma, lesa itd. Cene večine proizvodov, ki jih naša delovna organizacija potrebuje za svojo proizvodnjo, se bodo torej oblikovale na osnovi samoupravnih sporazumov.

O cenah električne energije, surove nafte in naftnih derivatov ter železniškega transporta bo odločal ZIS.

Za ostale proizvode in storitve se bodo cene oblikovale glede na tržne razmere. Proizvajalci teh proizvodov (elektroindustrija) bodo lahko zvišali ceno svojih proizvodov, če bo tržišče priznalo višjo ceno.

Da bi uskladili politiko cen, je bil na zvezni skupnosti za cene sprejet dogovor, po katerem naj bi se letos cene povečale za največ 30 odstotkov, barvne metalurgije za 37 odstotkov, izdelkov strojegradnje za 21 odstotkov, predelave kovin za 20 odstotkov itd.

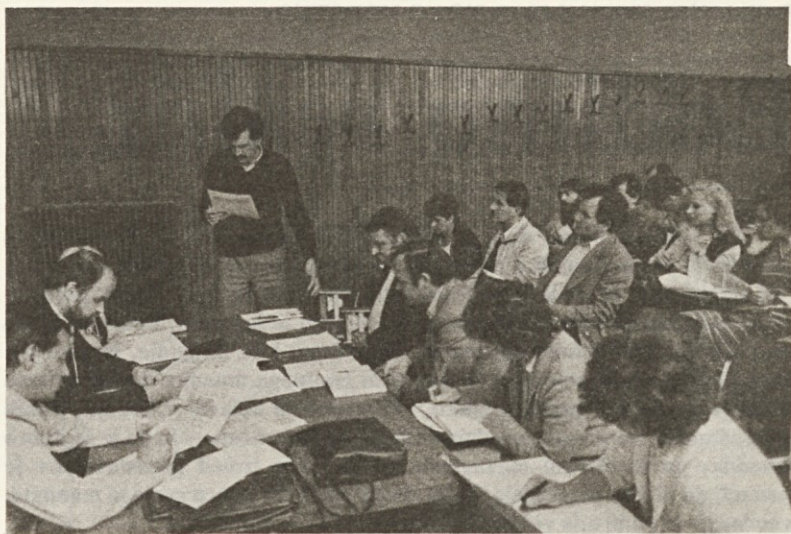
Razvidno je, da se bodo cene osnovnih surovin povečale za bistveno več kot cene končnih proizvodov. To pa pomeni prelivanje dohodka iz predelovalne v bazično industrijo. Tudi v letu 1983 je bilo stanje podobno letošnjemu. Cene surovin so zrasle hitreje od cen končnih proizvodov. Zaradi neskladja med cenami surovin in končnih izdelkov je večina delovnih organizacij strojne in predelovalne industrije poslovalo na robu rentabilnosti ali z izgubo. Ta ugotovitev velja tudi za leto 1984. Izhod iz teh težav so delovne organizacije iskale v višjih cenah svojih proizvodov. Večina delovnih organizacij je kljub začasnemu zamrznitvi cen povečala cene svojih proizvodov in tako z višjo neuradno ceno pokrila izgube. Zelo malo delovnih organizacij je predlagalo višje cene za 20 do 30 odstotkov. V povprečju je bilo to povečanje za 70 do 80 odstotkov, kar je daleč preko dogovorjene meje.

Če se bo rast cen nadaljevala z isto močjo, lahko pričakujemo, da se bodo cene surovin in materiala povečale za preko 100 odstotkov in ne za 30, kot je bilo določeno za letošnje leto. Ne smemo si zatiskati oči in govoriti o uradnih podražitvah, ko proizvajalci zvišujejo cene na različne načine, mimo vseh veljavnih predpisov.

Politika cen za leto 1984 velja za proizvode, ki jih imajo delovne organizacije v svojih cenikih. Naša delovna organizacija naroča približno 20 odstotkov vseh materialov pod posebnimi pogoji, individualno, po naših risbah itd., kar ni pod kontrolo cen. To pomeni, da se o cenah medsebojno dogovorita proizvajalec in naša delovna organizacija. Zaradi izrednih zahtev, individualne proizvodnje in premajhnih količin so cene teh izdelkov navadno bistveno večje od podobnih proizvodov, ki se proizvajajo v velikih serijah. Zelo pogosto se TOZD Nabava pojavlja kot kupec individualnih izdelkov v majhnih količinah. Izdelava orodja, kalupov, tehnologije, nabava materiala itd. predstavlja takšen materialni strošek in zato občasno ugotavljamo velika odstopanja (100 do 1000 odstotkov) od podobnih proizvodov. Nelogično se nam zdi, da so manjši in lažji izdelki nekajkrat dražji od večjih in težjih. Pogostokrat se tudi dogaja, da izdelava orodja stane nekaj starih milijonov dinarjev, sam proizvod pa nekaj starih tisočakov. Res je, da je Litostroj proizvajalec individualnih proizvodov in da je težko vgraditi isti material v različne proizvode, vseeno pa premalo stremimo k temu, da bi čimveč proizvodov standardizirali in tako imeli manjše stroške z materialom, nižjo ceno končnega proizvoda in manjše stroške proizvodnje.

Glede na trenutno ponudbo na jugoslovanskem trgu in s tem povezano politiko oblikovanja cen naša delovna organizacija ne more vplivati na cene. Večje, monopolne delovne organizacije oblikujejo svoje prodajne cene za material in usluge ne glede na veljavne predpise oziroma predloge kupcev. Zato ne moremo pričakovati, da bo letošnji dvig cen znašal le 30 odstotkov, saj je naše gospodarstvo že v prvem polletju doseglo to raven cen.

F. Matejič

SKUPNI POSVET

V dvorani Srednje šole tehničnih strok Litostroj je bil 12. junija letos organiziran skupni posvet odbora sindikata delavcev kovinske in elektro industrije ter IO Kluba samoupravljalcev pri občinskem svetu Zveze sindikatov Ljubljana-Šiška.

Udeleženci posveta so obravnavali osnutek družbenega dogovora o ukrepih in aktivnostih za zmanjšanje in odpravljanje težkih in zdravju škodljivih delovnih razmer za dela in naloge, kjer je povečana zavarovalna doba že priznana. Pripombe na osnutek dogovora, ki so se izoblikovale na posvetu, bodo posredovane republiškem odboru sindikata delavcev kovinske in elektro industrije.

Poleg sklicateljev so se posveta udeležili še predsedniki konferenc oziroma IO OO ZS, predstavniki strokovnih služb (varstvo pri delu, kadrovsko in socialno področje) ter predstavniki odborov za varstvo pri delu v ozidih.

t. š.

Časopis ni delo enega

sa litostroj 25 let časopisa litostroj 25 l
časopisa litostroj 25 let časopisa litostroj
časopisa litostroj 25 let časopisa litostroj
oj 25 let časopisa litostroj 25 let
a litostroj 25 let časopisa litostroj 25 let
sopisa litostroj 25 let časopisa litostroj
časopisa litostroj 25 let časopisa litostroj
litostroj 25 let časopisa litostroj 25 let
oj 25 let časopisa litostroj 25 let
25 let časopisa litostroj 25 let
časopisa litostroj 25 let
sa litostroj 25 let časopisa litostroj 25 l

Če se prav spominjam, je bilo okoli leta 1963, ko sem se zaposlil v Titovih zavodih Litostroj. To so bili časi, ko je bil Litostroj pojem za slovensko in jugoslovansko strojegradnjo in ko je bila velika čast biti član njegovega kolektiva (to je seveda še danes). V eni izmed svojih prvih služb sem se skorajda kot novinec v novinarski stroki počutil kar nekam nelagodno, saj nisem vedel, ne kod ne kam. Toda ob izkušenem novinarskem »mačku«, ob zlahtni novinarski besedi dobrega človeka dr. Branka Vrčona ter ob energičnem, domiselnem in strokovno sposobnem Petru Likarju sem se likal in kalil. Žal je nedolgo zatem odšel Peter Likar, ki je bil poln duhovitih novinarskih domislic, kmalu pa tudi dr. Vrčon, ki je odšel v pokoj. Precej dela, tako novinarskega kot korektorskega, je ostalo na ramenih ostalih članov našega časopisa. Vendar pa prav v tistih časih lahko štejemo za enega največjih uspehov našega časopisa 60 izdanih števil »Novic« (občasnih števil časopisa, ki so na jedrnat in predvsem aktualen način sporočale predvsem sveže novice iz ekonomskih enot, kot smo jim takrat rekli v Litostroju). Že takrat so bili takšni časi, da se je Litostroj vedel stabilizacijsko in so zato Novice ukinili. Res škoda, saj iz novinarske prakse vsi vemo, da je veliko lažje zbrati in nato napisati nekaj novic, kot pa se razpisati o nekem velikem, pomembnem dogodku.

Seveda časopis Litostroj ne bi bil to, kar je bil in to kar je še, prav gotovo eden najboljših in najbolj profesionalnih tovarniških časopisov pri nas, če ne bi imeli številnih in kvalitetnih strokovnih sodelavcev v kolektivu samem. Vedno se bom s simpatijo in morda z malce nostalgije spominjal zlahtnih člankov, ki jih je napisal inž. Leopold Šolc; na s humorjem in ljubeznijo do sočloveka polno pisanje Toneta Ermana in na natančne statistične in dosledne članke dr. Eda Tepina itd., itd. Res je, da smo imeli kdaj pa kdaj nemalo težav s članki, ki so nam jih poslali naši strokovnjaki za turbine, žerjave ali viličarje.

V nevezani prosti besedi in razgovoru so bili avtorji karseda razumljivi in poljudni, a ko so prišli za pero, oprostite, ko so sedli za pisalni stroj, jih je prevečkrat strokovno tako zaneslo, da so bile njihove besede za bolj preproste bralce preveč zapletene.

Iz tistih časov, morda je tega kakih 15 let ali še kaj povrh, se spominjam nekakšne anekdote, povezane z obiskom Jurija Žukova v Ljubljani (Žukov je bil takrat in je še danes verjetno vodilno novinarsko pero v Sovjetski zvezi). Vračal se je iz Vatikana, kjer je bil na obisku pri papežu in se je za kratek čas ustavil v Litostroju. Prijazen, majhen, okrogel, spominjal je na ruskega muzika, je segal po beležnici in svinčniku — dobesečno! in začel spraševati o organizacijskem stroju našega podjetja. Takrat so bile »v modi« ekonomske enote, pri novinarjih pa magnetofoni in tudi ostali sodobni novinarski pripomočki — on pa kar tako, s svinčnikom in beležnico. Beseda je dala besedo in Žukov je pridno zapisoval. Po določenem času je obupal, se ozrl po nas in rekel: Druzja, ne razumem, mi lahko razložite še enkrat. Povedali smo mu vse še enkrat lepo po vrsti, morda še celo dvakrat. Končno je dejal: »Še vedno povsem ne razumem, a zapisal bom natančno tako, kot ste rekli. Poslal vam bom tisto Pravdo, kjer bo to objavljeno.« Res jo je poslal in napisal natanko, kot smo mu povedali.

Bili so lepi časi. Morda je bilo nekaj kapelj pelina, kot 85 % plača, delna nekajurna stavka. Morda bi se še kaj našlo, toda zakaj bi tožili!

Pozdrav vsem Litostrojčanom in Litostrojčankam in vso srečo!

Janez Prijatelj

V kleščah ekonomskih ukrepov

(Nadaljevanje s 1. strani)

zmogljivosti, ki do danes niso zmožne dajati dohodka, niti za obstoj najenostavnejše, kaj šele razširjene reprodukcije! Posledica tega so bile v preteklosti številne delovne organizacije z negativnim poslovnim rezultatom. To gospodarsko nesmiselno dejstvo nam je uspel dokazati šele Mednarodni monetarni fond s svojo zahtevo, da je investicijsko sposoben šele tisti, ki poleg vlaganj v osnovna sredstva zmore tudi pokrivati obratna sredstva s trajnimi viri. Zato je naenkrat s precejšnjo mero nerazumevanja sprejet zakon o zagotavljanju trajnih obratnih sredstev. Težko je namreč po dolгих letih prepričanja, da je važno nabaviti stroj, pri tem pa ni pomembno razmišljati o tem, ali bo ta stroj delal z lastnimi ali z izposojenimi sredstvi, spreobrniti tako miselnost. Visoka obrestna mera za izposojena sredstva, k temu pa še zakonska opredelitev, da investicijsko ni sposoben, kdor svojih obratnih sredstev ne pokriva s trajnimi viri, pa bo slej ko prej bistveno spremenila naša prepričanja.

Izračun trajnih obratnih sredstev v Litostroju, ki je pokazal precejšen manjko, pa po zakonski opredelitvi ne pomeni samo prepovedi investiranja, pač pa tudi prepoved združevanja sredstev in dajanja kreditov.

Takšno stanje pa je za prodajo investicijske opreme, kateri proizvajalci smo, skoraj nesprijemljivo. Zlasti za konvertibilni trg, kjer je kreditiranje skoraj redna oblika prodaje, pomeni ta prepoved izredno hud udarec. Skoraj prepričani smo, da bo vsaj po tej plati ta zakon moral doživeti določene popravke.

Ne glede na težo posledic uveljavitve tega zakona pa se moramo pripraviti na prilagajanje poslovanja v njegovih okvirih. Izdelati moramo program postopnega zagotavljanja trajnih obratnih sredstev. Pokrivanje že ugotovljenega manjka trajnih virov obratnih sredstev, k temu pa še zagotavljanje kritja za stalno rast zalog kot posledica povečanega obsega poslovanja in inflacije, prav gotovo ne bo lahka naloga. Akumulacija, ki jo bomo morali v ta namen ustvariti, bo morala biti bistveno večja od dosežene v preteklosti. Tudi rast zalog kot posledica nekompletnosti naročil ne bo smela biti več prisotna v tolikšni meri dot doslej.

Da naloge, ki so pred nami niso lahke, se več ali manj zavedamo vsi v gospodarstvu in v ustanovah političnega sistema. Le z okrepljeno aktivnostjo vseh nas jih bomo lahko postopoma reševali, s tem pa vse bolj uresničevali program gospodarske stabilizacije.

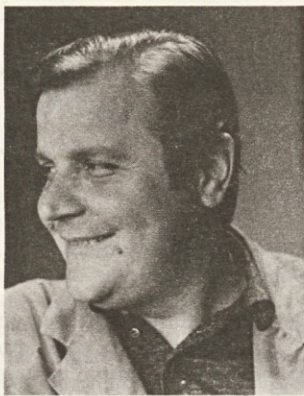
Terezija Žižič

DELAJSKI SVETI IMAJO NOVO VODSTVO

Bodimo realni

Po volitvah bomo dolg o predstavitev poravnali, ko bomo danes predstavili še predsednike delavskih svetov tozdom in delovnih skupnosti. Vsi skupaj smo že malo naveličani tistih klasičnih in stereotipnih predstavitev, zato naj bo tokrat malo drugače. Kratko in jedrnat. Bistveno je, da se z novimi predsedniki spoznamo, da zvemo, kdo so ljudje, ki smo jim zaupali odgovorne naloge. Vsi skupaj so enotnega mnenja, da opravljanje funkcije ne bo niti najmanj lahko, ker živimo in delamo v izredno težkih gospodarskih razmerah, zavedajo se svoje odgovornosti — to pa je že dobro izhodišče za kvalitetno in zagnano delo. Eden izmed predstavnikov je omenil, da bi bilo pametneje, ko bi spregovorili na koncu svojega mandata, vendar pa to ne bi bila več predstavitev.

Nekateri od izvoljenih predsednikov opravljajo svojo funkcijo že drugo mandatno obdobje, zato težave že dokaj dobro poznajo. Njim, še posebej pa novoizvoljenim predsednikom, želimo čim uspešnejše premaganje težav in čim plodnejše delo v zastopanju skupnih interesov...

Franc GAŠPERLIN — TOZD PUM

»Glede na to, da smo v resnično težkem gospodarskem položaju, želim, da bi vodstvo tozda skupaj z družbenopolitičnimi organizacijami in seveda delavskim svetom še naprej skupaj reševali vse probleme. Seveda to velja tudi za sodelovanje na ravni delovne organizacije.«

Ivan BOKAL — TOZD OB

»Če bomo naredili vsaj eno tretjino tega kar imamo v načrtu, mislim, da se bomo izklopali iz najhujšega. Pri svojem delu bom uporabil vse svoje dosedanje izkušnje in upam, da bomo dobro delali.«

Franc ŽMAVC — TOZD PPO

»Če je v tovarni delo, je tudi samoupravljanje dobro. Funkcijo zdaj opravljam že drugo mandatno dobo, zato so mi problemi dokaj znani — za sestanke dobivamo preobsežna gradiva, zelo pereča je stanovanjska problematika, težak je tudi gospodarski položaj. Predvsem pa je treba marsikaj urediti tudi v odnosih med tozdi, kar bo močno izboljšalo naše skupno delo.«

Jože GAŠPERLIN — TOZD IRRP

»Če imajo ljudje občutek, da lahko na dogodke kaj vplivajo, imajo več volje in bolje delajo. Pogosto pa imam občutek, da delavski svet sprejema odločitve 'post festum' in da na dogajanje nima ustreznega vpliva. Seveda pa je dobro delo vsakega organa odvisno od aktivnosti in prizadevanja članstva. Na žalost pa nedelo ni sankcionarno!«

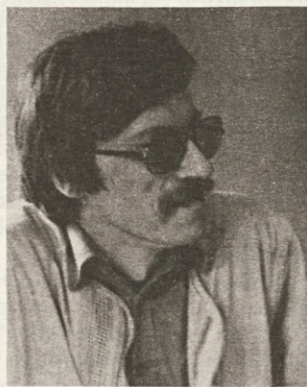
Štefan KOVAČ — TOZD PZO

»Moj prvi vtis o delu delavskega sveta je bil precej zgrešen. Razpravljanje in moč odločanja se pogosto zoži le na pravico biti za ali proti — na dviganje rok. Posebnega tvornega vpliva na dogajanje pa tudi delavski svet nima. Funkcija predsednika je v takem položaju zelo težka, a vseeno tudi častna.«

Karel ERŽEN — TOZD NABAVA

»Želim si le to, da bi se skrajšale razprave na vseh ravneh in da bi že enkrat začeli delati to, o čemer govorimo. Dovolj bi bilo izpolniti le del naših dogovorov, pa bi se stvari bistveno izboljšale.«

Bojan ZUPANČIČ — DS SSP

»Težav pri delu se ne bojim, saj bi bil tako že vnaprej obsojen na neuspeh. Vsi skupaj bi se morali več ukvarjati s stroški poslovanja, saj cena denarju vsak dan bolj raste. O tem se nihče dolgo ni nič pogovarjal, danes pa smo soočeni z realnostjo, ki je ni moč zaobiti.«

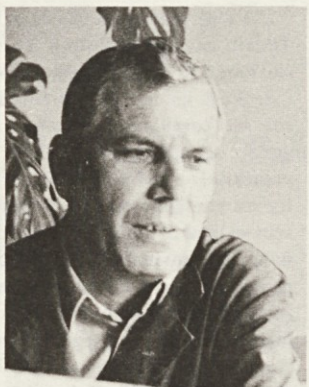
Nikola JUG — TOZD ZSE

»Delo ne bo lahko. Zadal sem si nalogo, da bomo vse zadeve reševali po samoupravni poti — v dobro delavca, delovne organizacije in družbe sploh. V tozdu pa se bomo zavzemali za izboljšanje razmer letovanja, za boljše prehrano in čim prijetnejše bivanje v samskih domovih, za kar zadnja leta vlagamo zares velika sredstva.«

Milan ZAJC — DS PFSR

»Glede na to, da funkcijo opravljam že drugi mandat, imam največ pripomb na gradiva. Strokovne službe bi morale pripraviti obrazložitve, te pa bi obravnavali na naših sestankih, da bi jih delegati lahko razumeli. Tudi jih ni moč dobiti na enem mestu in rok za obravnavo je odločno prekratek. Sicer pa je tako — če kakšnih odločitev ne sprejmemo, nas kmalu »razveselijo« s sprejetim zakonom, zato je že dovolj opazna tudi apatija pri odločanju.«

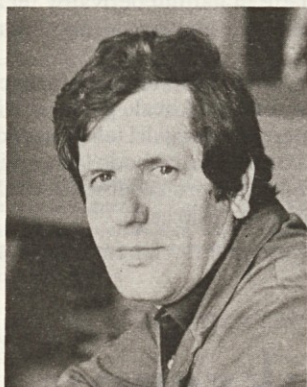
Mitar POPOVIČ — TOZD TVN

»Za sabo imam dve leti dela in lahko ugotavljam, da ta dolžnost zahteva zelo veliko časa, ki gre na račun mojega dela. Gradiva za obravnavo je zelo veliko, vendar imam pri delu pomoč vodstva in družbenopolitičnih organizacij tozda. V našem tozdu, ki je še vedno v razvoju, smo imeli največ dela z uvajanjem novih mladih delavcev, ki so najrazličnejših narodnosti, uvedli smo tehnično normo, pa še veliko je bilo drugih sprotih problemov. Predvsem pa je preveč sestankov.«

Alojz FABČIČ — TOZD PRODAJA

»Teoretično je funkcija predsednika zelo odgovorna in pomembna, v praksi pa zelo razvrednotena, zaradi najrazličnejših vplivov na odločanje. Človek zaradi premajhne seznanjenosti pogosto ne ve, kakšni so interesi tistih ljudi, ki različne odločitve predlagajo. V sedanjih zaostrenih razmerah gospodarjenja bi moralo dobiti samoupravljanje vlogo, kot jo deklarativno ima. Svojo funkcijo bom opravljal tako, kot mi bodo to omogočili dejavniki v sredini, kjer delam, nenazadnje pa bo kvaliteta dela odvisna tudi od ostalih članov delavskega sveta.«

Stane ROTAR — TOZD IVET

»Tudi v drugem mandatu se pojavljajo isti problemi kot v prvem. Gradiva so preobsežna in roki za obravnavo prekratki. Tako delegati sploh ne morejo dobiti mnenja svoje baze, ker so z dejstvi soočeni šele na sestanku, kjer morajo tudi že glasovati. Če bi bilo dovolj časa, bi ljudje lahko bolj občutili, da imajo možnost vplivanja na odločitve. Če hočemo dvigniti produktivnost, bi morali zmanjšati število sestankov, saj ne naredimo naiti malo tistega, ki bi morali.«

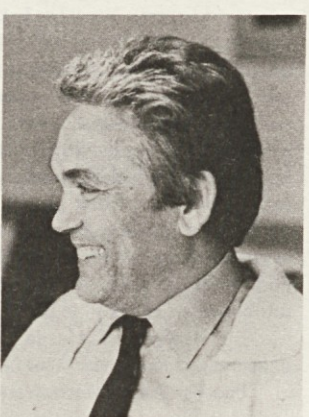

Brane KRŽAN — TOZD MONTAŽA

»Za današnje čase se takšna funkcija in poklic ne ujemata, saj oba skupaj pomenita kar dve službi. Toliko je vseh sisov in sasov, da kratkomalo ne zmoreš vsega. Srečo imam, da imam dobre delegate, ki se sestankov redno udeležujejo, čeprav so pogosto na montažah. Za sestanke se lahko pripravim edino doma, mislim pa, da imamo precej manj možnosti vplivanja na različne odločitve, kot je bilo to včasih.«

Albert MAŽGON — TOZD SŠTS

»Jezi me, ker opažam, da velikokrat samo vodim sestanke in kot predsednik pogosto sploh nisem seznanjen s problematiko, o kateri je treba odločiti. Včasih se moram prav boriti, da lahko sprejmemo svoje odločitve. Sploh pa je teh sestankov in dogovarjanj veliko preveč. Vse delamo preveč stihijno in nenačrtno, kar se odraža tako pri samoupravljanju kot pri delu in šolstvu. Mislim, da nekaj vpliva na odločanje še imamo, vendar si ga je treba včasih prav izboriti, predvsem pa poznati ozadje različnih predlogov in interesov.«

Janez ŠKOF — TOZD PTS

»Funkcije ne ločim od skupinskega dela delavskega sveta in se počutim njegov sestavni del. Veliko bo storjeno, če bomo uspeli upravitelji zaupanje delavcev, ki so nas izvolili. Če bodo gradiva kratka, jasna in izčrpna, bomo lahko pravočasno informirani, veliko pa zaležejo tudi dobre ustne informacije, ki nam jih posredujejo naši delegati.«

M. M.

sa litostroj 25 let časopisa litostroj 25 l
asopisa litostroj 25 let časopisa litostroj
časopisa litostroj 25 let časopisa litostroj
oj 25 let časopisa litostroj 25 let časopisa
a litostroj 25 let časopisa litostroj 25 let
sopisa litostroj 25 let časopisa litostroj
časopisa litostroj 25 let časopisa litostroj
itostroj 25 let časopisa litostroj 25 let č
oj 25 let časopisa litostroj 25 let časopis
25 let časopisa litostroj 25 let časopisa l
ča litostroj 25 let časopisa litostroj
sopisa litostroj 25 let časopisa litostroj
sa litostroj 25 let časopisa litostroj 25 l

Kako pravično razdeliti skupni prihodek

V novembru preteklega leta smo v naši delovni organizaciji pričeli javno razpravo o osnutku samoupravnega sporazuma o skupnem prihodu. Gradivo je bilo posredovano vsem delavcem z namenom, da se na samoupravnih delovnih skupinah temeljito seznanijo z novim osnutkom sporazuma in hkrati oblikujejo pripombe. Razprava se je potem nadaljevala na samoupravnih organih TOZD in DS, na različnih strokovnih in samoupravnih komisijah ter družbenopolitičnih organizacijah. Celotna javna razprava je dala številne pripombe in nove predloge, kar kaže na veliko zainteresiranost vseh delavcev, njihovih samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij, da si v naši delovni organizaciji temeljito in ustrezno uredimo dohodkovne odnose v skladu z zakonom o združenem delu in drugimi družbenimi dokumenti, ki opredeljujejo dohodkovne odnose.

Vse predloge in pripombe iz javne razprave o osnutku tega sporazuma so v nadaljnjem postopku obravnavale in usklajevale strokovne službe delovne organizacije in posebna strokovna komisija, ki je pripravila osnutek sporazuma o skupnem prihodu.

Razprava o tem pomembnem dokumentu pa se prav v tem času nadaljuje na strokovnem kolegiju delovne organizacije, ki od člena do člena usklajuje različna stališča tozdov in delovnih skupnosti ter tako oblikuje predlog sporazuma.

Predlagane rešitve v našem sporazumu globoko posegajo v naše sedanje dohodkovne odnose, za katere pravimo, da niso ustrezni. Spremeniti jih moramo predvsem v tistem delu, kjer govorimo o odnosih pri pridobivanju skupnega prihodka. Pri tem pa moramo opredeliti tudi ustreznejšo medsebojno odgovornost in odnose pri skupnem proizvodu.

Novi sporazum o skupnem prihodu daje številne dobre rešitve, vendar pri tem ne bi smeli zanemariti izkušenj iz dosedanje prakse, ki so se oblikovale vrsto let z namenom doseči dobre dohodkovne odnose med tozdi. Za danes smo izbrali informacijo, ki nas bo poučila, kaj je to »AK« metoda?

Namen te informacije ni, da bi to metodo reklamirali ali visljevali ob sedanjih razpravi o naših novih dohodkovnih odnosih, temveč, da jo spoznamo in morda prehetamo njene dobre in slabe rešitve.

Kaj je to »AK« metoda?

Pri vzpostavljanju dohodkovnih odnosov med temeljnimi organizacijami združenega dela pri proizvodnji skupnega proizvoda naletimo na mnogo problemov. V Litostroju, katerega proizvodnja je v pretežni meri posamična (individualna), skoraj neprestano udarjata na dan predvsem dva problema:

- kako porazdeliti prihodke od naročil med soudeležnike temeljne organizacije in
- kako med soudeležniki temeljnimi organizacijami poračunavati morebitne pozitivne ali negativne razlike, ki prav gotovo nastanejo med prihodki in stroški pri posameznih naročilih.

Podobnih vsakodnevnih problemov je sicer še več, toda navedena sta najbolj izrazita vedno, ko ob četrtletju obravnavamo poslovne uspehe. In če niso za vse ali na sploh ugodni, imamo krivca pri roki: to so slabi dohodkovni odnosi. Takrat bi najraje izničili vse dosedanje rešitve, čeprav kakšnih drugih sploh še ni, brez njih pa ni možno poslovati. Zato ne bo odveč, če si na kratko in poenostavljeno ogledamo, kako smo navedena problema v Litostroju reševali do sedaj.

Omenili smo že, da je proizvodnja Litostroja izrazito individualna ter da je njegov proizvodni program sestavljen iz več kot osmih pomembnih blagovnih skupin. Toda za naš namen se zadovoljimo z ugotovitvijo, da skoraj nobeno naročilo ni enako drugemu naročilu, sploh pa ne, če posamično naročilo opredelimo še po obsegu, ceni in roku.

Nadaljnja posledica značilnosti individualne proizvodnje je veliko šte-

vilo različnih naročil, katere realizira kot skupni proizvod več temeljnih organizacij. Prav tako moramo omeniti, da individualne proizvodnje po pravilu ne proizvajamo na zalogo, temveč le za konkretnega naročnika. Ob podpisu pogodbe še zdaleč niso poznani vsi elementi (normativi, stroški, itd.), ki bi bili uporabni za objektivno delitev kasnejšega prihodka med udeležene temeljne organizacije za pokrivanje materialnih stroškov, ter delitev ustvarjenega prihodka, medtem ko je pogodbena cena že poznana.

Realizacija individualnega naročila se namreč po podpisu pogodbe prične z izdelavo izvedbene tehnične dokumentacije, ki šele po tehnološki obdelavi omogoča posredovati dejanske materialne izdajnice in naloge za delo ter njihovo ovrednotenje po veljavnih cenikih oziroma normativih, kakor tudi opredelitev soudeležencev pri proizvodnji skupnega proizvoda.

Resda pri oblikovanju ponudbene oziroma kasnejše pogodbene cene naredimo predkalkulacijo, ki na kratko povedano pri svojem delu uporablja »vse poznane elemente« vendar ne rešuje našega osrednjega problema, to je delitev prihodka med temeljne organizacije. Predkalkulacija nam le omogoča, da še pred podpisom pogodbe oblikujemo s pomočjo vseh poznanih elementov ponudbeno ceno, ki predvideva pokrivanje predvidenih stroškov in načrtovanega prihodka za celotno naročilo, torej ne porazdeljenega po temeljnih organizacijah. Sicer pa je ponudbena cena podvržena še tržnim razmeram, ki so predvsem pri izvoznih naročilih lahko dokaj korektne pri oblikovanju pogodbene cene.

Za marsikoga so te predhodne obrazložitve morda nepotrebne in odveč, za nekatere pa še preskope, da bi se živeli v navedeno problematiko. To sklepamo po tem, ker obstajajo nekateri predlogi zelo poenostavljenih rešitev, podobni Kolumbovemu jajcu. Morda pa iščemo ravno njih?

Oglejmo si končno, kako smo do sedaj reševali in še sedaj rešujemo navedene probleme v Litostroju. Kot prvi problem smo omenili delitev prihodkov med udeležene temeljne organizacije. Od več možnosti za delitev uporabljamo ves čas med realizacijo naročila odstotkovno strukturo predvidene udeležbe temeljnih organizacij, ki jo izračunamo za vsako naročilo posebej, upoštevajoč vsa poznana dejstva ob podpisu pogodbe, na primer predkalkulacija, podobna že zaključnemu naročilu, posebnost obravnavanega naročila itd. Po tako izračunani odstotkovni strukturi (delitveni ključ) začasno delimo vse prihodke med predvidene temeljne organizacije pri naročilu.

Prihodki imajo lahko obliko predplačila, delnih plačil med realizacijo naročila, plačilo ob izdelavi, obračuna drsnih skal, premij itd. Seveda morebitni penali zmanjšujejo prihodek. Če smo imeli pri določanju delitvenega ključa srečno roko, takšni začasni delitvi ni kaj oporekati. Res pa ima tak način začasne delitve predvsem dve slabosti:

- Vse z delitvenim ključem predvidene temeljne organizacije prejemajo (začasno) istočasno svoj del kakršnegakoli prihodka, ne upoštevajoč dejansko tehnološko proizvodno zaporedje.
- Med realizacijo naročila lahko katera od temeljnih organizacij sploh izpade ali pa se obseg njene dejanske udeležbe občutno zmanjša ali zveča. Vseeno pa prejme med realizacijo naročila le tisti del, ki je predviden z delitvenim ključem, resda le začasno do poračuna.

Navedene slabosti zagovarjamo in opravičujemo z naslednjim:

- Navedena začasna delitev je zelo enostavna, brez večje administracije in evdenc.
- Proizvodne faze udeleženih temeljnih organizacij finančno pomembnejših naročil se v praksi dokaj prekrivajo.
- Nabolj oporekana je delitev predplačil, ki pa predstavljajo le manjši del vseh prihodkov (5-12%).
- Kljub gornjima zagovoroma pa ne zanikamo, da temeljne organizacije, ki so na začetku proizvodnega procesa (na primer TOZD IRRP), angažirajo daljši čas svoja poslovna sredstva, kot tiste temeljne organizacije, ki so na koncu proizvodnega procesa (na primer TOZD MONT). To vsekakor vpliva na njihove stroške. Toda to »krivico« posredno popravlja (vsaj zaenkrat) naš poslovni sistem, ko si temeljne organizacije medsebojno brezobrestno posojajo obratna sredstva, čeprav v nekaterih primerih same plačujejo bankam obresti. Večji stroški iz zgornjih razlogov so se z leti ustalili, tako da so že postali element normativne delitve.
- Skratka — zaenkrat še ni prepričljivega boljšega predloga o obstoječi začasni delitvi, ki bi upošteval vse okoliščine, v katerih temeljne organizacije realizirajo skupni proizvod.
- Mnenja smo, da je sedanj način začasne delitve prihodkov dober in objektivsten. Manjša prehodna odstopanja od tistega prihodka, ki posamezni temeljni organizaciji pripada, pa popravi končni poračun. Ne trdimo pa, da ne obstajajo še boljše rešitve.
- Kot drugi osrednji problem pri realizaciji naročil in delitvi prihodka med temeljne organizacije smo navedli problem, kako poračunati morebitno pozitivno ali negativno razliko med prihodki in stroški (normativno udeležbo), ki prav gotovo nastanejo pri posameznih naročilih.
- Pri iskanju rešitve navedenega problema smo izhajali iz predpostavke, da so vsem temeljnim organizacijam priznani vsi dejanski stroški (normativni stroški), ki nastajajo pri realizaciji naročila. Omenili smo že, da so pri individualni proizvodnji stroški natančno znani šele po podpisu pogodbe, ko je izdelana tehnična dokumentacija in ko so na podlagi tehnološke obdelave razpisane materialne izdajnice, nalogi za delo in drugi predvideni in nepredvideni odhodki, ovrednoteni po veljavnih cenikih in normativih, upoštevajoč čas, v katerem so realizirani.
- Tudi na to obstajajo pripombe in bi bila potrebna širša obravnavna.
- Toda za naš namen predpostavimo, da so stroški (normativna udeležba) dogovorjeni.
- Vsa do sedaj navedena problematika in še marsikaj vzporednega je razvidno iz dosedanjega načina obračuna vsakega naročila po AK metodi. Najlažje jo bomo razumeli, če si ogledamo konkreten primer, ki pa je prirejen le za tri temeljne organizacije.

Pogodbena vrednost naročila znaša 120.- din. Stroški so znašali 110.- din. Naročilo so realizirale 3 temeljne organizacije. Koliko prihodka pripada vsaki od njih po poračunu?		Vrsta H: Tu je že izvršena porazdelitev pozitivne ali negativne razlike med prihodki in stroški pri naročilu med temeljne organizacije. Najprej ugotovimo razliko med A in B za celotno naročilo in jo za posamezno temeljno organizacijo pomnožimo z njeno vrednostjo iz vrste G.		
	TOZD I.	TOZD II.	TOZD III.	Skupno
A	20	40	60	120 din
B	15	20	75	110 din
C	13,6	18,2	68,2	100 %
D	10	15	35	60 din
E	16,7	25,0	58,3	100 %
F	5	5	40	50 din
G	10,0	10,0	80,0	100 %
H	1,0	1,0	8,0	10 din
I	16	21	83	120 din
J	13,3	17,5	69,2	100 %
K	— 4	— 19	+ 23	0 din

Vrsta A: Tu so registrirani vsi prihodki, ki so jih temeljne organizacije začasno prejele po delitvenem ključu, ki je bil določen že ob podpisu pogodbe. V zadnjem stolpcu je naveden skupni prihodek.

Vrsta B: Tu so registrirani vsi stroški (normativno priznana udeležba), ki so jih imele temeljne organizacije v zvezi z realizacijo naročila. V zadnjem stolpcu so navedeni skupni stroški, potrebni za realizacijo naročila.

Vrsta C: Tu je izračunana odstotkovna struktura stroškov iz vrste B. To odstotkovno strukturo lahko uporabimo tudi kot delitveni ključ za začasno delitev prihodkov bodočih podobnih naročil.

To odstotkovno strukturo stroškov nekateri predlagajo za poračun morebitne pozitivne ali negativne razlike med prihodki in stroški pri posameznem naročilu, kar je nesprejemljivo. Zato smo v naši metodi poračuna razdelili stroške v dva dela — v tako imenovani materialni del stroškov in dohodkovni del stroškov.

Vrsta D: Tu so registrirani tisti stroški, ki predstavljajo materialni del stroškov.

Vrsta E: Tu je izračunana odstotkovna struktura vrednosti iz vrste D.

Vrsta F: Tu so registrirani tisti stroški, ki predstavljajo dohodkovni del stroškov.

Seštevek D in F je vedno enak B.

Vrsta G: Tu je izračunana odstotkovna struktura vrednosti iz vrste F. Ta struktura je v naši metodi zelo pomembna, ker jo bomo uporabljali za poračun morebitne pozitivne ali negativne razlike med prihodki in stroški pri posameznem naročilu med soudeleženiimi temeljnimi organizacijami.

Vrsta I: Tu so navedene vrednosti, koliko od skupnega prihodka pripada posamezni temeljni organizaciji. Vrednosti izračunamo tako, da seštejemo vrednosti v vrsti B in H, pri čemer opozarjamo, da so vrednosti v vrsti H lahko tudi negativne! Skupna vrednost vrste I pa je vedno enaka skupni vrednosti vrste A.

Vrsta J: Tu je izračunana odstotkovna struktura vrednosti iz vrste I. Tudi ta struktura je lahko pri nadaljnjem razvoju metode večstransko uporabna, na primer pri kreditnih poslih in podobno.

Vrsta K: V tej vrsti navedene vrednosti izračunamo tako, da od vrednosti, ki je priznana posamezni temeljni organizaciji v vrsti I, odštejemo vrednosti iz vrste A, torej prihodke, ki jih je temeljna organizacija že prejela pri začasni delitvi. To računsko operacijo imenujemo poračun, zato se nahajajo v vrsti pozitivne in negativne vrednosti, katerih seštevek mora biti vedno enak nič!

Metoda je neuporabljiva (odpove) v primeru, ko je B = 0. Metode ne smemo uporabljati tudi v primeru, ko je negativna razlika med A in B pri naročilu številčno enaka ali večja od vrednosti F pri naročilu (dohodkovnega dela stroškov): v ta primer je zajet tudi slučaj A = 0, kajti tedaj bi s pomočjo dohodkovne strukture prerazporejali materialni del stroškov, kar bi bilo nenormalno.

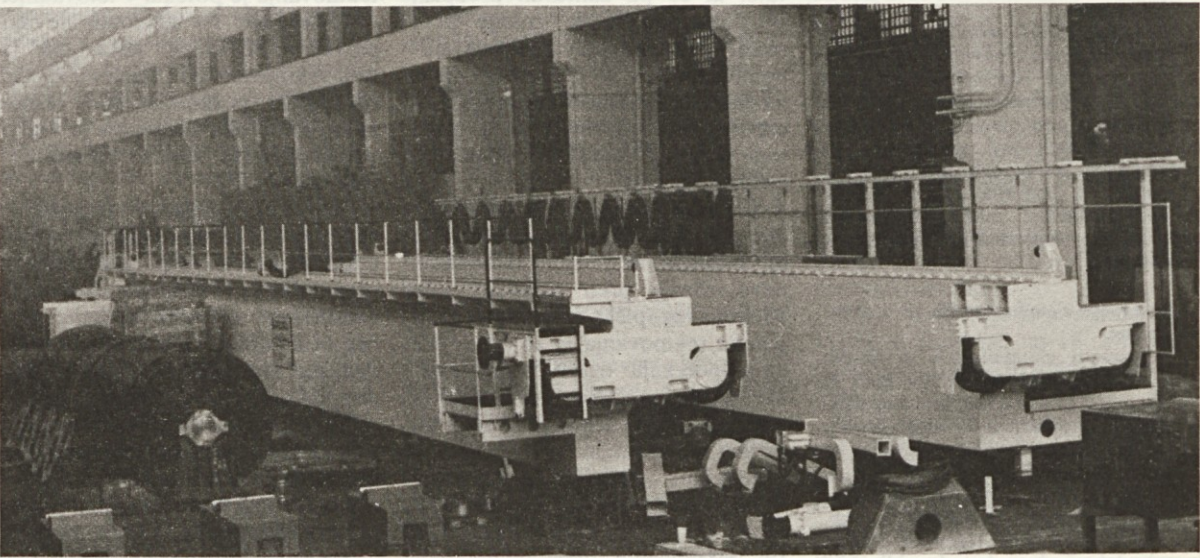
Tako smo obrazložili metodo od vrste A do vrste K, od tod tudi ime AK metoda, kot so jo duhovito poimenovali sodelavci v Litostroju.

V. Nolimal

Boris Frlec in Marko Bulc v Litostroju

Podpredsednik izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije Boris Frlec in predsednik Gospodarske zbornice Slovenije Marko Bulc sta 28. maja obiskala ljubljanski Litostroj. Njun namen je bil predvsem seznaniti se z razvojem in posodabljanjem hidroenergetske opreme kot enim najbolj kakovostnih jugoslovanskih izvoznih izdelkov, pa tudi z razvojem sodelovanja Inštituta za turbinske stroje in Litostroja na tem področju. Ko so gosta seznanili z vsemi prizadevanji sozda ZPS, Litostroja in Inštituta za turbinske stroje, pa tudi s pripravami na gradnjo hidroelektrarn na Savi in Muri, so pogovore osredotočili predvsem na vprašanje možne podpore in pomoči širše družbe pri obnovi in posodabljanju proizvodnih zmogljivosti ljubljanskega Litostroja. Boris Frlec kot tudi Marko Bulc sta dosežene rezultate dobro ocenila in zagotovila vsestransko podporo republiškega izvršnega sveta in slovenske gospodarske zbornice.

V. G.

80-tonski žerjav za TOZD PUM v fazi montaže (Foto: E. L.)

Usposabljanje enot civilne zaščite

Sodobni način vojskovanja, vse bolj učinkovito klasično orožje in še zlasti možnost uporabe orožij za množično uničenje so močno povečali ogroženost prebivalstva in gmotnih dobrin. Ljudje in dobrine pa so ogroženi tudi v mirnem času, v primeru elementarnih ali drugih naravnih nesreč.

Te številne nevarnosti, ki ogrožajo ljudi in dobrine v vojni in v miru, narekujejo, da se specializirane enote civilne zaščite naše delovne organizacije nenehno dopolnilno usposablja in so vedno usposobljene nuditi pomoč pri reševanju človeka in gmotnih dobrin.

V maju 1984 so potekale praktične vaje posameznih specializiranih enot civilne zaščite z namenom, da se obnovi znanje reševanja ljudi in dobrin ob naravnih nesrečah, potresih ali vojni.

1. VAJA TEHNIČNO REŠEVALNE ČETE

Vaja tehnično reševalne čete je bila organizirana tako, da je lahko vsak pripadnik CZ v celoti spoznal, utrdil in poglobil znanje za način reševanja ljudi in imetja, v katerem se je specializiral.

Praktično vajo so izvajali naslednji oddelki čete:

Reševanje s pomočjo zavorne plošče:

Vaja je potekala tako, da so pripadniki vadili pravilno nameščenje vrvi na zavorno ploščo ter uporabo oprtnika za dvig in spuščanje poškodovanca.

Reševanje s pomočjo dvojnega škripčevja:

Pri omenjenem načinu reševanja je bil poudarek na pravilno nastavitve vrvi v škripčevje, pritrditev škripčevja v zato pripravljeno napravo ter privezovanje nosila na škripčevje. Pri reševanju s pomočjo škripčevja je zelo pomembno, da so nosila pravilno navezana, kar pa je povzročalo precej težav.

Reševanje s pomočjo lestve:

Pri vaji je bil glavni poudarek - privez nosila na lestev ter privez ranjenca na nosila.

Reševanje s pomočjo nosil:

Pripadniki so temeljito obnovili znanje priveza poškodovanca na nosila tako, da nosilo s poškodovancem lahko ekipa transportira preko različnih ovir in preprek.

Oddelk spustnica:

Zaradi slabega vremena vaje s spustnico nismo izvajali. Pravzaprav pa delo s spustnico ni nekaj novega, tudi ekipa je dobro izveščana. Reševanje s spustnico se uporablja predvsem za reševanje nepoškodovanih ljudi.

V sistem reševanja tehnično reševalne čete pa smo uvedli dva nova načina in sicer:

Reševanje s tremi vrvmi:

Sicer ta način reševanja ni nekaj novega, saj ga uporabljajo poklicni gasilci. Za tehnično reševalno četo pa je ta sistem vendar nekaj novega. Deluje na sistemu treh vrvi ter kovinskega obroča, skozi katerega drsijo vrvi. Sistem reševanja ter uporaba vrvi sta sorazmerno enostavna, zelo uporabna za reševanje iz višjih nadstropij oziroma višjih stavb.

Reševanje z mehanizacijo — z avtodvigalom:

V primeru elementarnih in drugih hudih nesreč je pri reševanju ljudi in imetja nujno prisotna tudi mehanizacija. Reševanje s pomočjo avtodvigala je zelo enostavno, hitro in varno. Rešuje se lahko do višine 16 metrov tako, da je na ročici avtodvigala pritrjena »košara«, v kateri je prostora za najmanj 5 oseb. Pri vaji se je ta način reševanja izkazal za zelo dobrega in ga je treba vključiti v program reševanja.

Reševanje z viličarjem — košaro

Ta sistem reševanja je podoben reševanju z avtodvigalom, vendar se uporablja za reševanje ljudi do višine 6,5 metra, tako, da se na vilice viličarja pritrdi »košara«, v kateri je prostora za 15 ljudi. Rešuje se lahko poškodovane in nepoškodovane osebe.

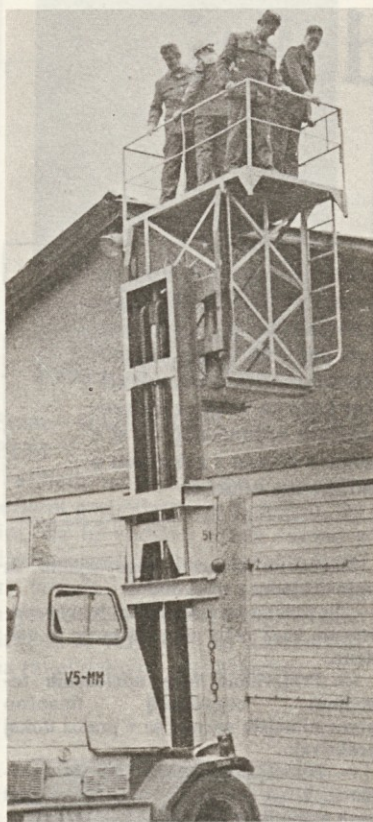
2. PRVA MEDICINSKA POMOČ

Prva medicinska pomoč je v primeru vojne ali drugih naravnih nesreč izrednega pomena. S pravilno in pravočasno pomočjo se reši marsikatero življenje. V tem smislu je potekala tudi vaja prve medicinske pomoči. Zaradi vključitve novih pripadnikov CZ je bilo potrebno nekoliko več pozornosti posvetiti organizaciji in sestavi enote CZ PMP. Po končanem uvodnem delu se je pričela izvajati vaja po vnaprej pripravljenem načrtu posameznih komandirjev vodov ter oddelkov. Poškodovanci so imeli pri sebi sliko poškodbe, tako da je trojka PMP lahko takoj ukrepala. Po končani oskrbi poškodovanca ter izvedbi transportiranja ponesrečenca je sledila kratka analiza obkrobe poškodbe. Ta sistem vaje se je izkazal kot zelo dober, kajti komandirji so dobili jasno sliko znanja pripadnikov CZ.

3. RADIOLOŠKO-BIOLOŠKO-KEMIČNA ZAŠČITA

Njen namen je preprečiti, omiliti ali odpraviti posledice radiacije ter učinke bioloških in kemičnih napadov pri prebivalstvu, rastlinah, živalih ter gmotnih dobrinah nasploh. V letu 1984 poteka akcija »NNP« na temo radiološko-biološka kemična zaščita. V tem smislu je potekala vaja naše enote RBK zaščite.

Za vajo je bilo predpostavljeno, da je v DO Litostroj pri napadu prišlo do radiološkega sevanja. Potrebno je bilo ugotoviti stopnjo radioaktivne kontaminacije.

Izvidniška ekipa RBK je s pomočjo radiološkega detektorja ter ostalo pripadajočo zaščitno opremo ugotovila kontaminiranost določenega zemljišča ter ga nato ustrezno označila. Nato je sledilo ugotavljanje kontaminiranosti ljudi, ki so se v danem trenutku nahajali na kontaminiranem področju. Ugotavljanje kontaminiranosti je izvajala ekipa za dekontaminacijo ljudi s pomočjo radiološkega detektorja. Po končani vaji je sledila analiza vaje, kjer je bilo ugotovljeno, da je zelo pomemben plan vaje. Pripadniki RBK zaščite so se pri vaji maksimalno angažirali, saj so po končani vaji še enkrat pregledali vso opremo ter se v podrobnosti seznanili z delovanjem detektorja ter z uporabo kompleta MC-1.

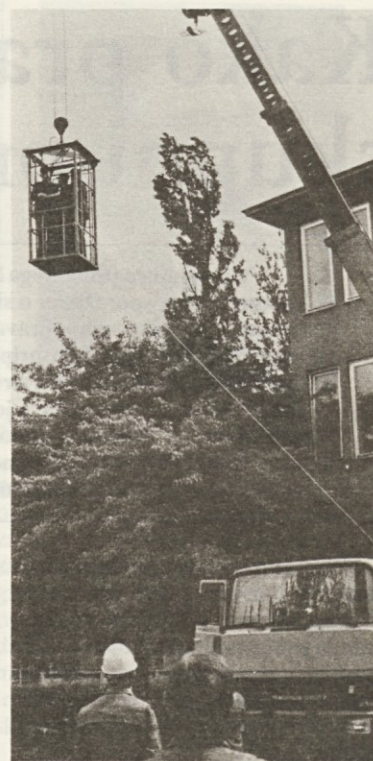
4. GASILSKA ČETA CIVILNE ZAŠČITE

Zaščita in reševanje ob požarih je naloga gasilske enote CZ tedaj, ko gre za požare večjega obsega v podjetjih, naseljih, gozdovih in podobno.

Dobro pripravljen plan je pogoj dobre izvedbe vaje. S pomočjo poklicnih gasilcev je na tem področju dosežen pomemben premik, saj je bila vaja izdelana

Uporaba priročnih sredstev, ki jih uporablja tozd IVET pri svojem delu, tudi za

potrebe CZ. (Do sedaj teh načinov reševanja nismo zasledili pri drugih enotah CZ).

tako, da je posamezna desetina izvajala vajo ločeno pod nadzorstvom poklicnega gasilca. Kot prvo so pripadniki te enote izvedli suho, nato pa še mokro gašenje. S tem pa se je vsak pripadnik v podrobnosti spoznal z opremo ter načinom delovanja te opreme ter s samo zadolžitvijo v posamezni desetine. Da bi se lahko izvedla kompletna in kombinirana vaja gasilske čete, je pogoj tudi zadostna količina opreme.

5. ENOTA ZA VZDRŽEVANJE ZAKLONIŠČ IN ENOTA ZA ZVEZE

V primeru napada s sodobnim orožjem ter kemičnim in bioloških orožjem je pglavitnega značaja dobro usposobljeno zaklonišče in seveda tudi zveza.

Tako je enota za vzdrževanje zaklonišč preverila delovanje strojev in naprav ter lastno sposobnost upravljanja teh naprav. Enota za zveze je preverjala svoje znanje preko radijske zveze med štabom, enoto EVZ in četo GE. Med vajo pa so se pripadniki seznanili z uspostavljanjem radijskih zvez, funkcioniranjem sprejemnooddajnih postaj ter o delu z njimi na terenu.

V okviru letošnje vaje »kemični napad in zaklanjanje« je štab za civilno

zaščito TZ Litostroj pod nadzorstvom predstavnika mestnega štaba za civilno zaščito 6. junija pripravil ogled filmov na omenjeno temo. Tega poučnega seminarja se je udeležila celotna enota za RBK zaščito, štab CZ ter komandirji vodov in čet posameznih specializiranih enot civilne zaščite. Po predvajanju filmov je sledila razprava na temo filma ter tudi na izvedbo RBK enote. Predstavniki mestnega štaba tovarišica Bergantova pa je nato še prikazala praktično delovanje kemičnega detektorja.

Takšen način dopolnilnega izobraževanja so pripadniki pohvalili kot dober, saj so se sami lahko prepričali o delovanju opreme ter ocenjevali svoje znanje pri izvedbi vaje.

Če na koncu ocenimo posamezne spomladanske vaje, lahko ugotovimo, da smo napredovali. Vendar pa s tem ne smemo in ne moremo biti zadovoljni, saj je kljub temu angažiranost pripadnikov civilne zaščite premajhna. Precej pozornosti bo treba posvetiti boljši usposobljenosti pripadnikov civilne zaščite, kajti civilna zaščita ni prostovoljna organizacija, temveč sestavni del splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite.

V. Štruklec

Tekmovanje ekip PMP

Občinski štab za civilno zaščito ter osnovna organizacija Rdečega križa sta pod pokroviteljstvom ZPS TZ Litostroj letos organizirala že trinajsto zaporedno tekmovanje v nujenju prve medicinske pomoči pripadnikov civilne zaščite, Rdečega križa ter mladih članov Rdečega križa osnovnih šol naše občine.

Na tekmovanju, ki je bilo 9. junija 1984, je sodelovalo 35 ekip prve medicinske pomoči delovnih organizacij, Rdečega križa krajevnih skupnosti ter še posebej mladi člani Rdečega križa.

Namen letošnjega tekmovanja prve medicinske pomoči je bil preizkus znanja in usposobljenost ekip za nujenje prve pomoči ponesrečencem ob vsaki nesreči. Praktične vaje, ki so jih zahtevali predpisi, so pokazale, da se znanje prve medicinske pomoči nenehno dopolnjuje in da so pripadniki prve medicinske pomoči civilne zaščite usposobljeni za nujenje pomoči tudi takrat, kadar se odloča o življenju in smrti.

Vse nastopajoče ekipe prve medicinske pomoči so se ob sončnem in sorazmerno toplem sobotnem jutru zbrale pred osnovno šolo Riharda Jakopiča. Zaradi hitrejšega poteka tekmovanja je že od 7. ure dalje potekala triaža vodij trojk. To je povzročalo pri nekaterih tekmovalcih že nekoliko veselja ali pa tudi razočaranja.

Poveljnik občinskega štaba za civilno zaščito tovariš Gornik je ob 8. uri s kratkim nagovorom odprl 13. tekmovanje prve pomoči. V imenu pokrovitelja pa je predsednik

konference OOS Litostroj tovariš Fadil Zec poudaril namen tekmovanja ter vsem nastopajočim tekmovalcem zaželel veliko uspeha pri sami oskrbi poškodbe ter seveda čimboljše rezultate in uvrstitve.

Po končanem uvodnem delu se je pričelo tekmovanje. Na obrazih tekmovalcev je bilo opaziti napetost, kajti ekipi ni vseeno, katero mesto bo osvojila. Sam praktični del tekmovanja je potekal v telovadnici osnovne šole. Po izžrebani številki poškodbe so ekipe, sestavljene iz treh tekmovalcev in rezerve, začele oskrbovati poškodbe zelo resno, kajti budno oko zdravnika je vsako pomanjkljivost beležilo na ocenjevalni list.

Tekmovanja ekipe prve medicinske pomoči civilne zaščite so se udeležile tudi tri ekipe naše delovne organizacije. V želji po čim boljši uvrstitvi so se ekipe dodatno izobraževale pod nadzorstvom medicinske sestre Marije Glumac. Na dopolnilnem seminarju so pripadniki CZ poizkušali obnoviti ter dopolniti znanje za samo tekmovanje o oskrbi fiktivne poškodbe ponesrečenca, ki mora biti pravilno prikazana na manekenu.

Ko je napovedovalec pričel objavljati rezultate tekmovanja, je

napetost med tekmovalci PMP CZ pričela rasti. Tekmovalci so si želeli dobre rezultate, vendar vsi ne morejo zmagati.

Rezultati so pokazali, da je zmagovalec trinajstega občinskega tekmovanja za leto 1984 Rdeči križ Dravljce. Naše ekipe so se letos uvrstile nekoliko slabše: tako je bila naša prva ekipa na 18. mestu, druga pa na 27. mestu, medtem ko je ekipa SŠTS Litostroj zasedla zadnje mesto. Objavljeni rezultati tekmovanja so povzročili nekoliko razočaranja našim ekipam, kajti realno smo sposobni več kot je pokazal rezultat. Poudariti pa je treba, da so bili rezultati, doseženi na tekmovanju, zelo dobri in da so tekmovalci

pokazali veliko znanja in sposobnosti nuditi prvo pomoč delovnemu človeku in občanu kadarkoli in kjerkoli bo to potrebno.

Vsak član tekmovanja je prejel priznanje za udeležbo, katero naj bo pripadniku CZ spodbuda za nadaljnje usposabljanje in izobraževanje pri nujenju prve medicinske pomoči.

Vse naše tekmovalce smo po končanem tekmovanju povabili na skromno zakusko. Predstavnika družbenopolitičnih organizacij Litostroj tov. Zec in Babič pa sta ekipam čestitala za dosežene rezultate ter za trud, ki so ga pokazali pri tekmovanju ter jim zaželela na svidenje na tekmovanju prihodnje leto.

Preizkus praktičnega znanja iz PMP

Uspeh naših kovinarjev

Na osmem delovnem srečanju in tekmovanju kovinarjev Slovenije, ki je bilo 25. in 26. maja v Kamniku in Domžalah, so tekmovalci iz naše delovne organizacije zelo dobro odrezali. Med 313 brusilci, orodjarji, strugarji, rezkalci, konstrukcijskimi ključavničarji, strojnimi kovači, livarji - kaluparji, plamenskimi varilci, varilci REO, MAG in TIG, kleparji, avtomehaniki in TV mehaniki iz vse Slovenije je bil med strojnimi kovači prvi Bernard DOLENC, drugi pa Štefan DORNIK. Med livarji - kaluparji je prvo mesto zasedel Milan MURŠIČ, na tretje mesto pa se je uvrstil Zlatko BUKOVEC.

V kratkem razgovoru so mi povedali svoje izkušnje, mi zaupali svoje mnenje o tekmovanju kovinarjev ter veselje ob doseženih uspehih.

Prvovršeni strojni kovač na slovenskem tekmovanju kovinarjev Bernard Dolenc se je v Litostroju zaposlil takoj ko se je izučil za poklic kovača pri obrtniku v Poljanski dolini. V tistem času, pa tudi danes v Sloveniji, ni šole, v kateri bi se lahko izučil za strojnega kovača, zaradi česar se je moral v začetku še seznaniti z delom, ki se razlikuje od dela navadnega kovača in se tudi delno prekvalificirati. V litostrojski kovačnici dela že preko dvajset let. V tem dolgem obdobju si je pridobil številne izkušnje, ki so mu omogočile tako dobro uvrstitev na letošnjem tekmovanju kovinarjev.

Republiškega tekmovanja se je letos udeležil že tretjič. Na tekmovanju v Črnomlju je pred leti osvojil četrto mesto, kasneje na Jesenicah pa peto. Prvo mesto na letošnjem tekmovanju je njegova najboljša uvrstitev. Bernard pravi, da zmaga ni bila lahka, saj je bila konkurenca močna, predvsem s Štejske in Jesenic. Ni pa zadovoljen z našim mestnim tekmovanjem, saj je že štiri leta na njem sodelujejo le Litostrojsčani. Sindikat bi se moral bolj potruditi in pritegniti k sodelovanju še ostale strojne kovače iz bližnje okolice, tako bi bila konkurenca večja, pa tudi rezultati realnejši.

»Tekmovanje zahteva veliko dela in vzame tekmovalcu, ki se hoče dobro uvrstiti, kar veliko časa,« je rekel Bernard. »Ne zadostuje le spretnost v svoji stroki, pripraviti se je potrebno tudi na teoretični del, ki zahteva obveščanje stroke, varstva pri delu ter samoupravljanja. Vsekakor pa je udeležba na takšnem tekmovanju velika pridobitev za vsakega udeleženca, saj pridobi veliko praktičnega in teoretičnega znanja.«

Kljub temu, da je v teoretičnem delu zbral 60 točk več od drugouvrščenega, je Bernard DOLENC mnenja, da je preveč vprašanj iz samoupravljanja (15 do 30), zaradi česar se nekateri starejši delavci neradi udeležujejo tega tekmovanja. Meni tudi, da javna sredstva obveščanja temu delovnemu tekmovanju posvečajo premalo prostora, posebno v primerjavi s kakšnim športnim. »Zelo verjetno je, da se naslednje leto tekmovanja ne bom več udeležil. Umaknil pa se bom predvsem zaradi mladih, ki se zaradi nas starejših, ne dolgoletnimi delovnimi izkušnjami, ne uspejo uvrstiti v republiški krog tekmovanja.«

Štefan DORNIK se je prav tako kot njegov sodelavec izučil pri zasebnem kovaču. Zatem je nekaj let delal v Rudniku Velenje, leta 1964 pa se je zaposlil kot strojni kovač v Litostroju. Že štirikrat se je uspel uvrstiti na republiško tekmovanje kovinarjev, enkrat pa tudi na zvezno, kjer je dosegel svoj največji uspeh: prvo mesto. Ostale uvrstitve vse do letošnjega leta pa so bile nekoliko slabše. »Ni bilo uspeha,« je rekel.

Tako kot Bernard Dolenc je tudi Štefan Dornik mnenja, da bi moralo biti mestno tekmovanje bolje organizirano, pritegniti bi morali več tekmovalcev, saj le v pravi konkurenci lahko izberemo najboljšega.

Drugi med strojnimi kovači je bil Štefan Dornik

Med livarji-kaluparji je prvo mesto dosegel Milan Muršič

»Predvsem so pomembne ustrezne priprave,« je dejal Štefan, »s katerimi smo bili kar zadovoljni, ter veliko delovnih izkušenj in znanja. Tudi nekoliko sreče potrebuješ za najboljše uvrstitve. Važno je tudi, če ti izdelek, ki ga moraš kovati, 'leži' in če je stroj, na katerem tekmuješ, dober in natančen. Treme na tekmovanju nisem imel, mogoče nekaj pri teoretičnem delu, pri praksi pa veselje in tekmovalna strast ter poznavanje svojih sposobnosti premaga strah.«

Z izvedbo letošnjega republiškega tekmovanja je bil Štefan zadovoljen, organizacija je bila dobra pa tudi ocenjevanje tekmovalcev je bilo letos pravičnejše kot na prejšnjih tekmovanjih.

»Prej je bilo v navadi,« je rekel, »da so ob koncu tekmovanja razstavili le izdelke treh prvovršnih, ki jih tako nisi mogel primerjati z vsemi ostalimi. Letos pa so bili na istem mestu razstavljeni vsi izdelki, tako da se je vsakdo lahko sam na lastne oči prepričal, če so izdelki kovačev, ki so zasedli prva mesta, resnično najboljši.«

Tudi Štefan Dornik je dejal, da bo verjetno za nekaj časa prekinil z udeležbo na tekmovanjih. Kljub vsemu mu priprave in samo tekmovanje vzamejo veliko časa, pa tudi mladim kovačem je potrebno narediti prostor na teh tekmovanjih.

Zlatko BUKOVEC se je za livarja-kaluparja izšolal na našem izobraževalnem centru in se pred štirimi leti zaposlil v

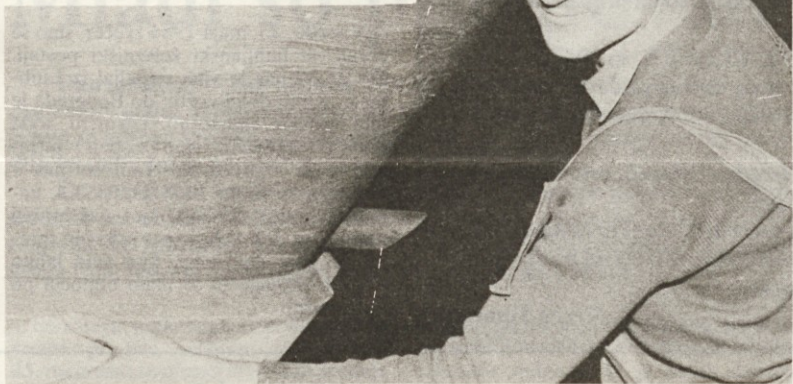
tozdu PUM. Tekmovanja kovinarjev se je to pot udeležil že drugič. Prvič je leta 1982 sodeloval le na mestnem tekmovanju, letos, ko si je pridobil še dve leti delovnih izkušenj, pa se je uspel uvrstiti tudi na republiško tekmovanje in tu doseči tretje mesto v zelo močni konkurenci tekmovalcev z vseh slovenskih območij.

Pri teoretičnem delu tekmovanja se ni ravno najbolje izkazal, uvrstil se je na sedmo oziroma osmo mesto, zato se je moral pri praktičnem delu tekmovanja toliko bolj potruditi, da je dosegel tako dobro uvrstitev.

»Zanimalo me je,« je dejal Zlatko, »koliko sem boljši po dveh letih in kakšna bo moja uvrstitev. V začetku sem imel nekoliko treme, v skrbeh sem bil zaradi močne konkurence starejših izkušenih delavcev in nasploh zaradi tekmovalnega vzdušja. Ko pa sem se resno lotil dela in se zatopil vanj, me je povsem minila. Zelo sem zadovoljen s svojo uvrstitvijo in se bom takšnih tekmovanj tudi v prihodnosti udeleževal, upam, da vsaj s takšnim uspehom kot tokrat.« Takšna tekmovanja zblížujejo delavce, omogočajo izmenjavo medsebojnih izkušenj ter teoretično in praktično izpopolnjevanje udeležencev. Dobro je tudi to, da delavci med sabo primerjajo svoje znanje in kvaliteto dela.«

Zlatko je bil zadovoljen z organizacijo tega tekmovanja, menil je le, da bi bilo bolje, če bi bilo s skupno nastanitvijo udeležencev tekmovanja omogočeno tudi njihovo neuradno druženje in navezovanje poznanstev in prijateljskih stikov.

Najuspešnejši med livarji-kaluparji je bil letos Milan MURŠIČ iz naše livarne sive litine. Tako kot Zlatko Bukovec je tudi on končal našo šolo in se takoj po

Tretjevršeni livar kalupar je bil Zlatko Bukovec (Foto: E. L.)

Memorial Franca Leskoška-Luke

Od 24. do 26. maja 1984 je bilo v Kamniku in Domžalah 8. delovno srečanje kovinarjev Slovenije, ki ga je slavnostni govornik tovariš Marjan Orožen v imenu RS ZSS poimenoval v memorial Franca Leskoška-Luke. To tekmovanje je bilo del tekmovanj v tozdih, delovnih organizacijah, občinah, območjih in mestih, na njem pa je sodelovalo preko 300 najboljših slovenskih kovinarjev, ki so se tokrat pomerili že v 15 poklicih. Lansko leto so se vključili v to tekmovanje TV mehaniki, letos pa še kleparji.

Naš socialistični samoupravni sistem in čas, ki ga živimo, terjata od vseh marljivo, odgovorno in ustvarjalno delo, zato potrebujemo vedno nova teoretična in praktična znanja, ki zahtevajo nenehno izpopolnjevanje. Delovna srečanja prispevajo k pridobivanju novih znanj, potrebnih za obvladovanje moderne tehnike in tehnologije, ob hkratnem razvijanju delavčeve osebnosti. Na njih se tekmovalci iz različnih okolij spoznavajo in izmenjajo izkušnje. Tekmovanja kovinarjev so v Litostroju množična in med najboljše organiziranimi tekmovanji, zato so vidni tudi vsakoletni rezultati na vseh tekmovanjih. Na dosedanjih tekmovanjih mesta Ljubljane je 68 litostrojskih tekmovalcev osvojilo prva tri mesta, sledijo pa IMP in ROG s 13 oziroma 11 osvojenimi prvimi tremi mesti. Samo na letošnjem mestnem tekmovanju je 15 naših tekmovalcev osvojilo najboljša tri mesta, 14 pa jih je nato sodelovalo na 8. delovnem srečanju kovinarjev Slovenije, kjer je 308 tekmovalcev

Prvovršeni strojni kovač Bernard Dolenc

končanem šolanju zaposlil v Litostroju.

Prvikrat se je udeležil republiškega tekmovanja kovinarjev pred dvema letoma. Zasedel je drugo mesto in bi se udeležil tudi zveznega tekmovanja, če bi mu tega ne preprečil odhod k vojakom.

Letošnji uspeh bi se mu prav lahko izmuznil, če ga ne tekmovanje ne bi prijavili njegovi sodelavci. Sam je povsem pozabil na to!

»Konkurenca na republiškem tekmovanju je zelo ostra. Tekmovalci, ki se ga udeležujejo, imajo dvajsetletno in tudi daljšo prakso in so neredko vsakoletni

udeleženci tega tekmovanja. Midva z Zlatkom dva bila edina mlajša tekmovalca, tako da v začetku sploh nisva upala na dobro uvrstitev, sploh pa ne na takšno, kot sva jo desegla. Še posebej potem, ko se pri teoretičnem delu nisva najbolje izkazala,« mi je povedal Milan. Sedmo oziroma osmo mesto v teoriji res ni kazalo na prvo mesto v skupnem seštevku. Veliko je bilo treba nadoknaditi pri praktičnem delu tekmovanja!

Pri praktičnem delu ni imel nikakršnih težav s tremo, kot na predhodnem mestnem tekmovanju, saj ni več računal na prvo mesto in se je bolj posvetil kvaliteti, manj pa hitrosti dela.

Milan je zelo zadovoljen, da se je udeležil tega tekmovanja. Pa ne samo zaradi prvega mesta. Pomembno je predvsem, da spoznaš ljudi, delavce, ki opravljajo isti poklic kot ti, izmenjuješ z njimi svoje izkušnje in težave, s katerimi se srečuješ pri delu, sklepaš nove prijateljske vezi in primerjaš svoje znanje in delo z njihovim.

»Organizacija tekmovalnega dela prireditve je bila v redu,« je ob koncu razgovora dejal Milan. »Malo so me motili časovni razmaki med posameznimi deli tekmovanja. Mislim tudi, da bi bilo potrebno razširiti krog udeležencev. Upam, da bom uspešen tudi na zveznem tekmovanju v Zrenjaninu. Vem, da bo konkurenca zelo huda, vendar se ne bojim. Če bo na voljo dober material in če se bom nekoliko bolje odrezal v teoriji, lahko upam na kar dobro uvrstitev.«

Na koncu preostane še to, da vsem štirim čestitamo ob teh dobrih uvrstitvah, tistim, ki se bodo udeležili zveznega tekmovanja v Zrenjaninu, pa želimo veliko uspeha in veliko tekmovalne in delovne sreče.

t. š.

ZVIM — Kamnik — TV mehaniki.

Ob tekmovalnem delu je bila organizirana razstava inovacij in posvetovanje o inovativni dejavnosti, tekmovalci pa so si lahko ogledali tudi nekatere delovne organizacije. Zaradi pomanjkanja števila razpoložljivih ležišč v Kamniku in ker je istočasno bilo v Ljubljani svetovno prvenstvo v kegljanju so tekmovalci iz oddaljenih krajev stanovali v Mednem, na Trojanah, v Preddvoru, Kranju in na Jezerskem, naši tekmovalci pa so se vozili domov. Prav zaradi tega ni bilo dovolj časa za medsebojno izmenjavo izkušenj, kar so tekmovalci pogrešali.

Pri izvedbi tekmovanja je sodelovalo veliko strokovnjakov iz vse Slovenije, med njimi tudi iz Litostroja, ki so bili člani žirije in ocenjevalne komisije za kovače in livarje.

Na koncu si oglejmo še rezultate Memoriala Franca Leskoška - Luke: 1. mesto pri kovačih je dosegel Bernard Dolenc, ki js skoraj za 100 točk (od skupno možnih 1000) prehitel drugouvrščenega Štefana Dornika, oba iz PZO. Med livarji se je Milan Muršič uvrstil na 1. mesto, Zlatko Bukovec (oba PUM) pa je dosegel 3. mesto.

Tako bodo trije naši tekmovalci zastopali Slovenijo na 18. zveznem tekmovanju, ki bo oktobra v Zrenjaninu.

Tudi ostali tekmovalci so se dobro uvrstili. Ne smemo pozabiti, da je to tekmovanje najboljših med najboljšimi kovinarji v Sloveniji in je že sodelovanje velik uspeh za posameznika.

M. Šček

Pesem nas družijo že 10 let

V zgodovini človeštva deset let ni veliko. V življenju posameznika pa je deset let obdobje, na katerega nas veže vrsta doživetij in spominov. Letos mineva deseto leto, kar so se uresničile želje ljubiteljev petja v Litostroju. Decembra 1974 je bil ustanovljen Moški pevski zbor Litostroj, v letu 1977 pa se je zbor dopolnil še s pevkami in se poimenoval v Mešani pevski zbor Litostroj. Veliko zaslug za ustanovitev zbora sta imela tovariša Janez Oprešnik in Lojze Šajnovič.

Ko se v spominu vračamo nazaj, ugotovimo, da je pevski zbor zapustilo že lepo število pevcev. Zapustili so ga iz različnih objektivnih vzrokov, nekateri pa zaradi prestopa v druge pevske zборе. Vendar pa je razveseljivo, da je v pevskem zboru veliko novih pevcev in tako pevski zbor kljub manjšim občasnim kadrovskim težavam uspešno deluje.

Veliko praznino v vrstah pevskega zbora je povzročila smrt velikega ljubitelja pesmi tovariša Janeza Oprešnika leta 1981. Bil je velik prijatelj pevskega zbora in njegov kronist. V kroniki zbora je bilo zapisano: »Ustavila se je roka, ki je pisala to kroniko, z vso vestnostjo in ljubeznijo do slovenske pesmi. Ostal bo le spomin in naša tiha zahvala.«

Prve začetne težave je pevski zbor prebrodil pod vodstvom zborovodje Andreja Rupnika. Jeseni leta 1977 pa je vodstvo zbora prevzel Primož Cedilnik, ki zbor uspešno vodi še sedaj.

Z veliko truda, volje in ljubezni do petja je zbor postajal vse uspešnejši in danes zapoje tudi na najbolj zahtevnih prireditvah. Od najbolj skromnih začetniških programov je zbor sposoben zapeti nad 70 pesmi in izvesti celovečerni koncert.

Lepi so spomini pevcev na priprave za izvedbo prvega celovečernega koncerta 1979. leta v Krajevni skupnosti Trebelno in v Zagradcu. V skromnih prostorskih razmerah v Krajevni skupnosti Trebelno nam je tedaj polnoštevilčna udeležba prijateljskih poslušalcev dala novih spodbud in potrdila, da se s svojim programom zbor lahko predstavi tudi domači publiki. Tako se je mešani pevski zbor 1981. leta s celovečernim samostojnim koncertom prvič predstavil tudi ljubljanskim poslušalcem v osnovni šoli Hinka Smrekarja v Šiški. Pevski zbor je v teh desetih letih sodeloval povsod in vedno, če je le bila izražena želja po takem sodelovanju.

Zbor je prepeval v delovni organizaciji, v Krajevni skupnosti Litostroj, v domovih starejših občanov v Ljubljani, v Zavodu za rehabilitacijo invalidov, na revijah pevskih zborov ZPS v Trbovljah, v Žireh in Rušah, na reviji pevskih zborov v Šentvidu pri Stični, v pobrateni Kraljevici, v Kavadarcih in Tetovu, v Splitu in tudi na Čehoslovaškem. V desetih letih dela je imel zbor 200 najrazličnejših nastopov.

Danes Mešani pevski zbor Litostroj šteje 39 pevk in pevcev. Zbor deluje na prostovoljni, ljutelski dejavnosti. Člane povezuje ljubezen do petja in pesmi. Svoje desetletno delo so pevci zbora predstavili 16. maja s celovečernim koncertom v osnovni šoli Hinka Smrekarja. Za vsakega pevca je petje pred polno dvorano poslušalcev prijetno. Enkratno prijetno doživetje za pevce pevskega zbora je bil prav ta koncert. Pevci pa smo prepričani, da so tudi poslušalci doživeli prijeten večer in da bodo petje pevskega zbora Litostroj prišli še poslušat. Veseli smo, da smo si že pridobili vrsto stalnih poslušalcev, saj je to priznanje zboru, ki ga ni potrebno posebej dokazovati. Za uspešno delo pevskega zbora je za-

služen vsak posamezen pevec, ki je pel in ki še poje v pevskem zboru. Veliko zaslug ima zborovodja Primož Cedilnik in nemalo tudi vsi zunanji sodelavci, ki zboru nudijo pomoč in podporo, stalni poslušalci in tudi vsi delavci Litostroja, ki z delom sredstev prispevajo k delu pevskega zbora. Ob desetletnici litostrojskega pevskega zbora se zahvaljujemo vsem, ki so kakorkoli prispevali k njegovim uspehom in rasti umetniške kvalitete. Za konec pa naj napišem še del uvodnega posvetila Kronike pevskega zbora, kjer je 3. decembra 1974 Janez Oprešnik zapisal: »Življenje naj nam bo: ljubezen do dela, ljubezen do bližnjega in ljubezen do naše slovenske pesmi.«

M. K.

Jezikovni ostružki

V mesecu mladosti, mesecu mnogih dejavnosti naše mladine, se po zidovih in oglasnih deskah pojavljajo plakati, ki vabijo mlade fante in dekleta v MLADINSKE DELAVNE AKCIJE.

Vse lepo in prav, kar se tiče namena in pomena teh akcij za družbo, za mladega človeka, za razvoj bratstva med narodi in narodnostmi. Nekaj drugega pa le ni prav: namreč — napačno je napisano DELAVNE akcije, moralo bi biti DELOVNE.

Oh, zaradi ene same črke, boste rekli. Da, zaradi ene same črke, saj prav ta črka spremeni pomen in smisel besede. Poglejmo v Slovar slovenskega knjižnega jezika I, kakšna je pomenska razlika med tema dvema besedama.

delaven = tisti, ki rad dela, ki je dejaven, aktiven, priden, ki veliko stori (beseda je izpeljana iz glagola delati)

deloven, delovna, delovno = nanašajoč se na delo, beseda je izpeljana iz samostalnika delo (delovni čas, delovni prostor, delovna obleka, delovna akcija...)

Na besednih zvezah DELOVNI ČLOVEK in DELAVNI ČLOVEK ponazorimo razliko med tema dvema pridevnikoma: delovni človek — je človek, ki dela, torej delavec (ne npr. otrok),

delavni človek — pa je tisti, ki je izredno delaven, priden, ki rad dela, za razliko od lenega, nedelavnega.

Mladinske DELOVNE akcije so torej delovne (ker mladinci na njih delajo), akcije same ne morejo biti delavne. Delavni na akcijah so lahko le mladinci in tako je tudi prav.

Vesna Tomc

Mladost v Beogradu

Tudi letos smo predstavniki mladine Litostroja odpotovali na osrednjo proslavo dneva mladosti v Beograd, in v sklopu tega obiskali še delovno organizacijo REIK Kolubara.

V sredo, 23. maja 1984 zvečer, smo se zbrali na ljubljanski železniški postaji. Ob 21.30 nas je vlak odpeljal iz Ljubljane. Kljub dolgi vožnji do Beograda je bilo vzušje sproščeno. Utrujeni, toda polni pričakovanja, smo prispeli v jutranjih urah v Beograd. Tam so nas v turističnem uradu BUS-TURISTA napotili v hotel Balkan, kjer naj bi bili nastanjeni. V hotelu so nas pristrčno sprejeli in nam dali sobe, kjer smo lahko odložili prtljago in se malo odpočili po dolgi vožnji.

Počitek ni bil ravno dolg, ker sta po nas ob 10. uri prišla predsednik akcijske konference mladine »Kolubare« Ranko Joksić in sekretarka mladine. Z minibusom smo se odpeljali na kratek ogled delovne organizacije. Ker je ta zelo obsežna, se je naš ogled omejil le na ogled toplarne in dnevnega kopa premoga.

V toplarni nam je direktor na kratko povedal nekaj o delovni organizaciji REIK KOLUBARA in o sami toplarni. Ker je toplarna v tem času imela šestdnevni remont, si je na žalost nismo

ogledali v obratovanju. Po zanimivem ogledu smo imeli kosilo v njihovi restavraciji. Zanimiv dan smo nekateri zaključili na stadionu Crvene zvezde z ogledom nogometne tekme. Po večerji v hotelu smo v bližnjem zabavišču zaključili prvi dan bivanja v Beogradu.

Naslednji dan, v petek, smo vstali že ob 7.30 in se po zajtrku z avtobusom odpeljali do Dedinja, kjer smo si ogledali Hišo cvetja in muzej 25. maj. Vreme je bilo deževno. Ob prihodu je bila pred Hišo cvetja dolga vrsta, vendar smo po dobri uri tudi mi prišli na vrsto. Po urejenem parku, po katerem so se sprehajali pavi, smo prišli do mavzoleja. V popolni tišini, ki so jo motili le naši koraki, smo obišli marmornato grobnico, obkroženo z raznovrstnim negovanim cvetjem. Še večjo svečanost trenutka pa so dajali vojaki Titove garde, ki so vzravnano stali v svojih lepih uniformah okoli grobnice.

Ogled muzeja 25. maj, v katerem so darila, ki jih je v dolgih letih dobil maršal Josip Broz Tito, je bil za vse zelo zanimiv. Darila so raznovrstna: od najpreprostejših, ki so jih naredili otroci, do umetniško izdelanih predmetov, katere so mu podarjali državniki ter vsi, ki so ga spoštovali.

Popoldne smo zapolnili z ogledom Kalemegdana. V tem velikem parku smo kljub slabemu vremenu srečali zelo veliko ljudi. Ogledali smo si staro obzidje, vojni muzej, razstavljeno orožje ter muzej gozda in lova. Skozi Alejo velikanov smo se vrnili v hotel ter kmalu nato odšli proti stadionu JLA. Zaradi štafete so bile avtobusne proge spremenjene, tako da smo se kar precej izmučili, predno smo prišli do pravega avtobusa. Kljub temu, da smo bili dve uri prezgodnji, je bila pred stadionom že nepregledna množica ljudi. Ko so odprli vrata, se je dolga gruča ljudi vsula skozi ozka vrata. Gneča je bila nepopisna.

Po prireditvi smo se vrnili v hotel, kjer smo zelo pozno večerjali, nakar smo se odpravili k počitku.

Za zadnji dan nismo imeli predvidenega posebnega programa, vendar smo si ogledali protestantsko cerkev sv. Marka, muzej Nikola Tesla ter se še nekajkrat fotografirali.

Po kosilu smo odšli na železniško postajo in se polni lepih vtisov odpeljali proti domu.

Zdravko Kreft

PORTRET Alenka Gogala

bilo treba prepričati o prednostih te novosti in jim to dokazati tudi v praksi. Ta zahtevna naloga je bila uspešno izpeljana ob zavzetosti in tvorni pomoči njenih najbližjih sodelavcev, s katerimi se že ves čas imenitno razumejo in dobro sodelujejo. Ko je bil ta krog nezaupanja prebit in odpravljen, je bilo opravljeno veliko delo. Vsi, ki so neposredno povezani z delom kemijskega laboratorija tozda PUM, so bili kmalu prepričani v veliko koristnost in praktično uporabnost nove tehnike.

Kljub temu, da je delo v enem inštitutu navadno pestrejše, pa njo bolj privlači in ji je ljubše delo v industriji. Vsakodnevna dinamika, problemi, ki so tesno povezani s praktičnim delom in takojšen odziv — potrditev uspeha, ji je veliko ljubše kot teoretično razglabljanje, pri katerem se rezultati ali pa uporabnost dognanja pokažejo čez mnogo let, lahko pa tudi nikoli. Poudarila pa je, da tak njen odnos do dela ne pomeni odmaknjenosti od teoretičnih dognanj. Strokovnjak na kakršnemkoli področju mora neprestano ohraniti stik s teorijo in z razvojem svoje stroke. Samoizobraževanje je važen sestavni del dela vsakega strokovnjaka, ki bi moral porabiti približno tretjino delovnega časa za dopolnjevanje in izpopolnjevanje svojega znanja. »Žal pa ni tako,« je dejala Alenka. »Mislim, da

premalo časa porabim za spremljanje dosežkov na mojem področju. Samo delo bi moralo biti organizirano tako, da bi bila tretjina delovnega časa namenjena samoizobraževanju, ne pa, da si moram ta čas ukrasti. Veliko je tudi odvisno od delovnega mesta in dela, ki ga opravljaš. Vem, da so nekateri moji sodelavci tako obremenjeni z vsakodnevnimi opravili, da si časa, ki bi ga lahko porabili za spremljanje razvoja na svojem strokovnem področju, ne morejo niti ukrasti. Moje delo, delo svetovalca tozda PUM na področju tehničnih raziskav je razvojno raziskovalno delo in na srečo manj natrpano z nujnimi vsakodnevnimi opravki, tako da lahko vsaj v neki meri zadostim tej svoji strokovni potrebi.« Tudi organizirano izpopolnjevanje doma in v tujini bi moralo biti nekaj povsem normalnega, saj je to pogoj za strokovni napredek, ki se v kratkem času bogato obrestuje, zaostanek pa seveda prav tako — v negativni smeri.

Pred kratkim je Alenka dosegla pomemben življenjski uspeh — dokončala je tretjo stopnjo študija kemije, ki jo je pričela študirati že pred leti v Boru, kjer je tudi dokončala prvo leto. Na inštitutu rudnika Bor, kjer je bila zaposlena, so namreč zahtevali dokončano tretjo stopnjo za delo, ki ga je opravljala. Ko se je preselila v Ljubljano, ni bilo več nikakršne zunanje prisile, ki bi jo silila k temu, da bi študij nadaljevala. Razen tistega notranjega občutka, ki človeka prisiljuje k temu, da že začeto dokonča. Študirala je na lastno željo in iz lastnega zadovoljstva. Pri študiju ni šla preko svojih meja in ne preko meja, ki jih je narekovala njena okolica. Čeprav se ji je študij zaradi tega nekoliko zavlekel, pa ji ni bil nikoli dodatno breme in napor, temveč zadovoljstvo.

Za vsakogar, ki ima rad svoje delo, kot ga ima rada Alenka, in ki ima družino z dvema skoraj odraslimi otrokoma, ki jo ima prav tako rada in ki jo potrebuje, je pomembno dobro uskladi svoje delo ter družinske in ostale obveznosti. »V življenju je veliko trenutkov,« tako mi je odgovorila na to vprašanje, »ki so, če jih zamudiš, izgubljeni za vedno. Otrok shodi samo enkrat, medtem ko lahko diplomiraš letos ali pa čez deset let.

t.š.

Imenitno planinsko slavlje

V počastitev 35-letnice svojega delovanja je PD Litostroj prevzelo organizacijo XIV. planinskega tabora ljubljanskih planinskih društev, ki je zadnjo majniško nedeljo zbral na Polževem pri Višnji gori lepo število privržencev tovrstne telesne in duhovne sprostitev. Kraj je bil posrečeno izbran, kar velja tako v pogledu pristopnosti kot tudi kulturno zgodovinske pomembnosti, s katero se kraj z bližnjo okolico ponaša.

»Vodi nas želja po lepem«

me z opisom in zemljevidom kraja z okolico, založil nalepke, spominske znake in pisemske ovojnice, organiziral akcijo zbiranja dobitkov za srečolov, pripravil razstavo Človek in narava ter kulturni nastop, oglašal udeležbo na taboru v RTV in časopisu. Še kopico fizičnih, usklajevalnih, informacijskih in drugih nalog je opravil, preden se je posebni vlak z udeleženci ustavil v Višnji gori.

NA POLŽEVO — PA NE PO POLŽJE...

Od vlaka do tabornega mesta naj bi bilo nekako dve uri hoda. Za planince? Kje pa! Prvi so se pojavili na

Ti vražji planinci! (Vse fotografije: K. G.)

slavnostno okrašenem prostoru komaj uro po prihodu vlaka. In potem se je človeški potoček spremenil v potok, ki se je z vseh strani zlival v ravnicu in pljuskal v travnato strmino ob hotelu. Stari in mladi, družbi-

ce in samohodci, mlade družinice tu in tam v spremstvu deda ali babice, zagoreli, nasmejani, odprtih src in žarečih oči — skratka planincev.

(Dalje na 11. strani)

Enaintridesetletnik se pomlaja

Končno so prešli od obljub k dejanjem, pravijo stanovanke samskega doma II. na Djakovičevi 10, skupno s stanovanjci stanovanjskih blokov, stolpnice, šole in vrta.

Ob pogledu na sliko pa se o tem lahko prepričajo tudi drugi delavci Litostroja, ki so po lanskoletnem zaključnem računu in težki odločitvi le namenili potrebna sredstva za manjkajočo obnovo objektov družbenega standarda.

31-letni samski dom je tega resnično najbolj potreben. Po otvoritvi leta 1953 (vseljen februarja 1954) je bil dolgo časa upravičeno naš ponos, saj so ga ogledovali celo tuji državniki. Lahko dodamo, da tudi danes kljub starosti, še ni popolnoma ob svoj sloves, kajti številne delovne organizacije iz Slovenije prihajajo k nam po nasvete katere smo si pridobili z dolgoletnimi izkušnjami.

Prav te izkušnje pa so nas marsikaj naučile, med drugim to, da je ogrevanje in skrb za osebno in splošno higieno ter zdravje vedno prvi problem v domovih. V tako velikem domu, kjer prebiva 350 naših delavcev, brez redne oskrbe z vročo vodo nikakor ne gre več.

Zaradi popolne dotrajanosti naprav in napeljav smo v zadnjih letih imeli vedno večje težave, na katere smo že leta 1979 pričeli resno opozarjati. Ker jih sami nismo zmogli odpravljati več sem 1981 leta izdelal sanacijski program, katerega so odobrili vsi naši tozdi. Zaradi velikih stroškov pri izgradnji nove livarne, ki je imela prednost, smo ga letos končno le uspeli prirediti uresničevati. Ne bom opisoval, v kakšnem stanju se nahajajo obstoječe naprave in napeljave. Skupaj jih drži le še vodni kamen, ta pa že tako otežkoča pretok, da marsikatera spalnica ni več zadovoljivo ogrevana. Premajhne zmogljivosti kotlov ne dopuščajo stanovanjem, da bi se do kraja oprhali ali okopali v topli vodi. Omenim

naj le še pereč problem onesnaževanje okolja, saj so debeli sloji saj v preteklih treh desetletjih zapustili vidne posledice po okoliških stanovanjih in pljučih naših delavcev in drugih krajanov.

Kogar pa zanimajo podrobnosti, lahko dobi na vpogled omenjeni sanacijski program, za katerega sem obrazložitev napisal na šestih gosto tipkanih straneh. Ta je s pomočjo odgovornih delavcev samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij končno obrodil sad, ki je kljub večletnemu zorenju še vedno kisel, kajti zbiranje milijard niso mačje solze. Zagotovo pa ne bo več kisel za stanovalce in okolico.

(Dalje na 10. strani)

Napeljava ogrevanja v samskem domu na Djakovičevi 10 (Foto: J. Jereb)

Mladi so praznovali

Dan mladosti — dan tovariša Tita in dan vse mladine Jugoslavije — praznujemo v maju, najlepšem mesecu v letu. Letošnjo praznovanje tega dneva je bilo za učence Srednje šole tehniških strok Litostroj in učence ostalih šišenskih srednjih šol še posebej slovesno.

Že nekajletna tradicija je, da se na ta dan zberejo učenci vseh štirih srednjih šol občine Ljubljana-Siška in ga skupaj praznujejo s kulturno prireditvijo in športnimi tekmovanji. Vsako leto je organizator prireditve druga šola, letos je organizacija pripadla prav litostrojski šoli.

Sončnega petkovega dopoldneva (še vreme je bilo mladim naklonjeno!) 25. maja smo se učenci in učitelji Srednje šole za elektroniko iz Šentvida, Železniške elektro kovinarske šole, Kadetske šole za miličnike Izobraževalnega centra organov za notranje zadeve iz Tacna in Srednje šole tehniških strok Litostroj zbrali na tribunah športnega stadiona Ljubljane v Šiški, med gorenjsko in kamniško progo.

Na stadion so ob zvokih koračnic, ki jih je igral litostrojski pihalni orkester, v svečanem mimohodu prišli predstavniki vseh štirih šol, oblečeni v značilne obleke, in se postavili v vrste za tablam z napisi posamezne šole. Ravnatelj SŠTS Litostroj tovariš Hrabroslav Premelč je pozdravil vse prisotne, povedal nekaj besed o vlogi mladine v preteklosti ter poudaril njen pomen za našo prihodnost, tekmovalcem pa zaželel veliko športne sreče.

Sledil je kratek kulturni program, v katerem so s točko ali dvema sodelovali učenci vseh štirih šol. Učenka iz Šentvida je recitala Jureta Kaštelana Pesem o moji domovini, učenca železniške šole sta zapela ob spremljavi na kitaro, prav tako je pesmi, posvečene tovarišu Titu, domovini in mladini, predstavil tudi ansambel učencev kadetske šole iz Tacna, ki je igral potem tudi za dobro razpoloženje in najbolj navdušil gledalce. Posebno lepo je bila sprejeta tudi zadnja točka kulturnega programa, v kateri je plesna skupina učenk SŠTS Litostroj pod vodstvom tovariša Jožeta Jarha zaplesala na Ravelovo skladbo Bolero. Dekleta, oblečena v kratka rdeča krila, z rumenimi pentljami okrog čela in pasu, so bile prave predstavnice mladosti!

Po kulturnem programu je sledil najzanimivejši del prireditve. Predstavniki Izobraževalnega centra organov za notranje zadeve iz šole za vzgojo psov v Podutiku, so pokazali, kaj vse zmore pes, šolan za posebne naloge. Zanimivo je bilo gledati, kako so nemški ovčarji ubogljivi, kako poslušajo ukaze svojih vodnikov, se postavljajo v vrsto, vstajajo, iščejo ljudi in skrite predmete, napadajo bežeče tatove, branijo svojega gospodarja. Še posebej je vse pritegnila prava predstava: na stadion je pripeljal avto, poln tihotapcev, se ustavil na mejnem prehodu, pes pa je po pregledu avta našel

v njem skrito mamilo. Najbolj pa smo zaploskali črnemu psu Sarku, pasme labrador redriver, ki je vodil slepega človeka varno mimo vseh ovir. Pes je bil pravkar izšolan, Ljubljanska banka ga je kupila in namenila za vodnika slepi štirinajstletni deklici iz Nove Gorice.

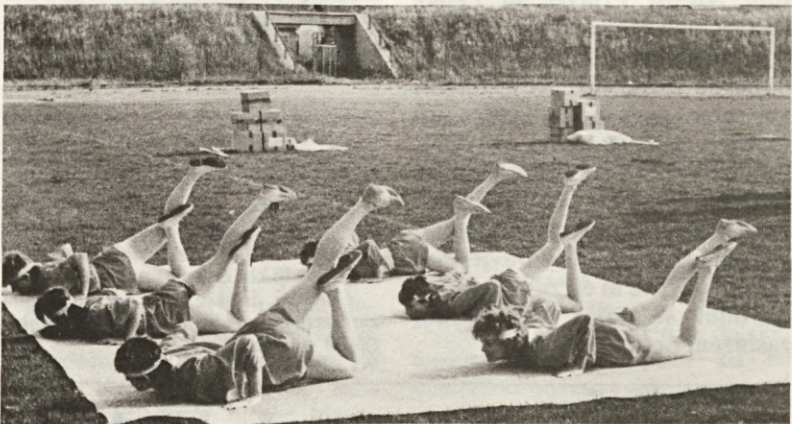
V šaljivem štafetnem teku so se med sabo pomerile 10-članske ekipe iz vsake šole. Tekmovalci so morali teči v vrečah, hoditi na hoduljah, prenašati prazne kartonske škatle in voditi žogo — vse to

seveda brez napak in v čim krajšem času. Veliko smeha je bilo med gledalci na tribunah kot med mladimi tekmovalci. Zmagala je ekipa naše šole, in za nagrado dobila sadni sok.

Prijetno dopolnje pa seveda še zdaj ni bilo končano — nasprotno, šele zdaj so se začela prava športna tekmovanja. Učenci so se med seboj pomerili v športnih igrah (rokometu, košarki in nogometu), v streljanju in v atletiki (skok v višino, skok v daljino, tek na 100 m, tek na 1000 m, štafeta 4 × 100 m). V skupnem seštevku je zmagala Kadetska šola za miličnike, 2. in 3. mesto sta si delili Srednja šola za elektroniko in SŠTS Litostroj, železniški šolski center pa je bil četrti. Pri tem naj poudarimo, da namen prireditve ob dnevu mladosti ni bilo zagrizeno tekmovanje, ampak prijetno srečanje šišenske srednješolske mladine.

Letošnje praznovanje dneva mladosti na šišenskem stadionu je res lepo uspelo. Veselje je bilo videti polne tribune do konca tekmovanj in mnenja učencev, da je bilo res dobro, zabavno in zanimivo, in da si želijo še več takšnih srečanj, ne le ob dnevu mladosti.

Vesna Tomc

Učence SŠTS Litostroj so zaplesale na Ravelovo skladbo Bolero (Foto: t. š.)

Po končanem programu je za dobro razpoloženje igral ansambel učencev kadetske šole iz Tacna

Odšli so v pokoj

V začetku aprila 1984 je odšel v pokoj sodelavec tovariš Stane HOČEVAR. Zaposlil se je 15. aprila 1963 v livarni jeklene litine, kjer je opravljal dela in naloge čistilca.

Leta 1967 je utrpel obratno nezgodo, zaradi česar je bil premeščen na lažja dela in naloge v TOZD FI. Opravljal je dela in naloge navezovalca, spremljal je viličarja. Bil je vesten delavec, tako da so dela potekala vedno brez zastojev, vse do takrat, ko je moral zaradi posledic nezgode v bolnišnico. Vendar pa se mu je zdravje vračalo le počasi, zato je po dveh letih in pol bolniškega staleža odšel v pokoj.

Za dolgoletno vestno delo se mu zahvaljujemo in mu želimo, da bi še dolga leta užival zasluženi počitek.

V maju se je upokojil kontrolor Herman STRLE iz tozda OBDELAVA. V Litostroju je preživel 36 delovnih let. Delati je pričel kot vrtalec, kasneje pa je postal kontrolor. Kot neposredni proizvajalec si je pridobil veliko izkušenj, katere je s pridom uporabljal vse do upokojitve.

Vseskozi je imel pravičen odnos do naše samoupravne družbe.

Med svojimi sodelavci je gojil tovariške odnose. Vedno je bil pripravljen pomagati s prijateljskim nasvetom.

Ob odhodu v zaslužni pokoj mu želimo dovolj zdravja za doživljanje prijetnih in sproščenih trenutkov, ki ga čakajo, in pa da bi se spominjal Litostroja in sodelavcev.

Konec aprila sta odšla v pokoj tudi Alojzij Erjavac in Feliks Lekan, oba ročna čistilca ulitkov v livarni jeklene litine. Težko in naporno delo, ves čas v izmeni, sta oba opravljala vestno in marljivo, zato ju bomo sodelavci pri delu močno pogrešali. Čeprav je težko livarsko delo pri obeh pustilo sledove, želimo, da se jim v domačem okolju zdravje čim hitreje povrne in da zdrava in zadovoljna še dolga leta uživata zaslužni pokoj.

Enaintridesetletnik se pomlajuje

(Nadaljevanje z 9. strani)

Kljub temu, da delavci mariborskega IMP in GP Bežigrad hite po 12 ur na dan, bodo morali vključiti še kakšno ekipo, kajti današnja je prešibka, da bi dela dokončali v roku, ki je 1. 9. 1984. Pogodbe so podpisane 23. 4. 1984, z deli so pričeli 7. 5. 1984, zajemajo pa:

- gradbena dela za zunanji priključek 2.163.814 din
- vročevodno omrežje 1.143.269 din
- toplotna postaja s pripravo tople vode 2.404.017 din

S. Kocjan

28. maja je odšel v pokoj tovariš Rajko PLETERSKI. V Litostroju je prišel že leta 1959, ko se je zaposlil v čistilnici jeklo-livarne. Po treh letih je odšel v kalilnico, kjer je delal le krajši čas, leta 1961 pa je pričel delati v brusilnici orodjarne kot brusilec orodja za ozobljenje. To delo je vestno in marljivo opravljal 18 let. Zaradi bolezni je bil invalidsko premeščen v skladišče brusnih sredstev v tozdu Obdelava. Tovariš Pleterski je bil dober delavec in tovariš. Sodelavci mu želimo še veliko zdravja in zadovoljstva.

S 1. julijem je Feliks AŠ zaključil svoje aktivno obdobje v naši delovni organizaciji v tozdu Obdelava.

Upokojitev našega mojstra smo praznovali v prijetnem tovariškem vzdušju in se pogovorili o preteklih uspehih kot tudi o načrtih za prihodnost.

V Titove zavode Litostroju je prišel leta 1951 kot mlad delavec, poln energije in željan spoznanj.

Delal je kot strugar do napredovanja za delovodjo v težki obdelavi. Glede na njegovo osebno sposobnost, delovne navade in izkušnje je bil med sodelavci cenjen in spoštovan.

Izkušnje, ki jih je pridobil pri svojem dolgoletnem delu, je s pridom prenašal na mlajše delavce in s tem dvigal raven usposobljenosti.

Pod njegovim vodstvom je delo potekalo vestno in natančno.

Njegov zaslužni odhod v pokoj bo sicer pustil vrzel, ostal pa bo lep spomin na dobrega tovariša-sodelavca.

Ob slovesu mu želimo še mnogo zdravih in zadovoljnih let.

28. februarja 1984 je odšla v pokoj dolgoletna sodelavka tovarišica Olga JERONČIČ. Bila je član našega kolektiva od leta 1970. V delavski restavraciji je opravljala dela prodajalke — servirke in blagajničarke. Bila je dolgoletna članica pevskega zbora ter aktivna v sindikalni organizaciji kot referent za kulturo.

Želimo ji, da bi še dolgo zdrava uživala zaslužni pokoj ob aktivnem delu v ljubiteljski dejavnosti.

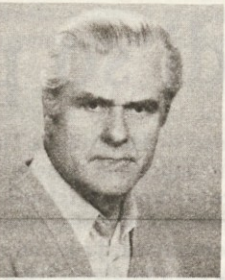

Po več kot 33 letih uspešnega dela je odšel v pokoj Andrej Utroša, livar, skupinovodja v livarni jeklene litine.

Ko je kot mlad fant prišel v Litostroju, je pričel delati kot ročni čistilec. Željan znanja se je kmalu znašel v oblikovalnici ulitkov in se začel pričevati za livarja. Tu je potem ob delu opravljal izpit za polkvalifikacijo in kvalifikacijo ter kmalu postal eden naših vrhunskih livarjev na področju izdelave svežih form. Zato mu je bila zaupana skupina, ki jo je nato dolga leta uspešno vodil. Ob napornem delu se je sam stalno izobraževal, svoje znanje pa prenašal na mlajše sodelavce. Vzgojil je celo vrsto mladih livarjev, ki danes za njim prevzemajo delovne naloge.

Tovariš Utroša je bil ves čas aktiven družbenopolitičen delavec. Deloval je v sindikatu in samoupravnih organih in je svoje dolžnosti vedno opravljal vestno in z vso odgovornostjo. Za celotno aktivno delo je prejel tudi nekaj priznanj.

Ko odhaja v pokoj še čil in dobrega zdravja, mu želimo, da ohrani svoj veder pogled na življenje. Takega smo bili vedno navajeni in ga bomo pri svojem delu zelo pogrešali.

V maju je iz tozda IVET odšel v pokoj spet eden odličnih delavcev — tovariš Franc GABER. Kot skupinovodja je vodil dela službe mazanja zelo vzorno in odgovorno. Pogrešamo ga ne samo kot strokovnjaka ključavničarja, temveč tudi kot organizatorja. Lahko rečemo, da je bil strokovnjak svojega dela, saj je dolga leta spoznaval in ugotavljal dobre in šibke točke posameznih maziv in njih praktično uporabo.

Pozna ga skoraj cela tovarna in verjetno ni stroja, ki ga ne bi poznal. Upamo, da bo tudi sedaj našel primerno delo, ki ga bo še naprej ohranilo krepkega in zdravega. Želimo seveda, da nas kdaj obišče, saj nam bo to tudi potrdilo, da smo se skoraj 29 let dobro razumeli.

Iskreno se mu zahvaljujemo za vse. Srečno!

Aprila je bil invalidsko upokojen naš dolgoletni sodelavec Ladislav RIBIČ, referent kontrole zalog v DS PFSR.

V Litostroju se je zaposlil leta 1953 na delovnem mestu preciznega vrtalca, kjer je delal do leta 1961, ko se je zaradi nesreče pri delu usposobil za referenta kontrole zalog. To delo je opravljal do svoje upokojitve.

Tovarišu Ribiču želimo še veliko lepih dni v pokoju.

SODELAVCI

ZAHVALA

Vsem svojim sodelavcem se zahvaljujem za darilo ob odhodu v pokoj, ki me bo še dolgo spominjalo na ure, ki smo jih preživeli skupaj.

V nadaljnjem delu pa želim vsem še veliko delovnih in osebnih uspehov.

Ladislav Ribič

POHOD '84

Hladno majsko jutro z nič kaj obetavnim vremenom ni napovedovalo najbolj prijetnega razpoloženja med rezervnimi vojaškimi starešinami, ki so se pripravljali na tradicionalni taktično-orientacijski pohod, ki je bil letos v Vižmarjih.

Število pohodnikov je bilo okrnjeno, ker jih ima precejšnje število vojaške razporeditve, pri nekaterih pa odsotnost opravičujejo leta starosti.

Na žalost je zaradi zasedenosti strelišča odpadlo streljanje s pištolo, ki je vedno ena najbolj zanimivih točk pohoda.

Ogled vseh vrst orožja in pripomočkov, ki jih je prikazala srednja šola za miličniške kadete v Tacnu, je bil zelo zanimiv za vse udeležence pohoda, takih predstavitev si želimo tudi v bodoče. Vojaška teorija in topografska orientacija večini nista delali težav, saj so skoraj vsi dosegli maksimalne ocene. Zadnja postaja pohoda — izvedba taktične naloge in pismeno povelje, ki bi ga moral imeti že vsak udeleženec izdelanega doma, pa je marsikomu znižala oceno, ker je bilo kar precej takih, ki so domačo nalogo izvedli kar na terenu. Tudi po tem bolj neprijetnem delu se je vse srečno končalo in zopet bo imel vsak udeleženec mirno vest, da je opravil svojo dolžnost do pohoda prihodnje leto.

Odpadlo streljanje bodo udeleženci nadoknadili v jesenskem roku. Ob tej priliki moramo poudariti velik uspeh naše litostrojске ekipe, ki je v tekmovalnem delu zasedla tretje mesto med občinsko elito. V ekipi so sodelovali: Kosi, Lukič, Žilavec in mladi tekmovalci iz naše srednje šole tehniških strok — Kragulj, Šakanovič in Musić.

Upamo, da bomo podoben uspeh dosegli tudi naslednje leto.

Ob analizi uspeha pohoda ugotavljamo, da je bil obisk poprečen, izostanek je pri mladih večji kot pri starejših rezervnih starešinah, kar ni prav nič razveseljivo.

Izobraževanje članov ZRVS naj v bodoče zajema sodobnejše teme, spremljanje s filmi, upoštevajo naj se koristni predlogi vseh rezervnih vojaških starešin.

H. Bratkovič

ZAHVALE

V času moje bolezni se najlepše zahvaljujem sodelavcem iz tozda Obdelava za darila in obiske.

Stanislav Hočevar

Ob težki izgubi našega dragega očeta in moža Alojza NOVINCA se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem DS PFSR za darila in obiske, izrečeno sožalje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Zalujocha žena Francka, sinova Cveto in Kocjan z družino.

Ob odhodu v pokoj se vsem sodelavcem, prijateljem in znancem v tozdu Obdelava iskreno zahvaljujem za darila in poslovljne besede.

Kolektivu pa želim mnogo delovnih uspehov.

Rajko Pleterski

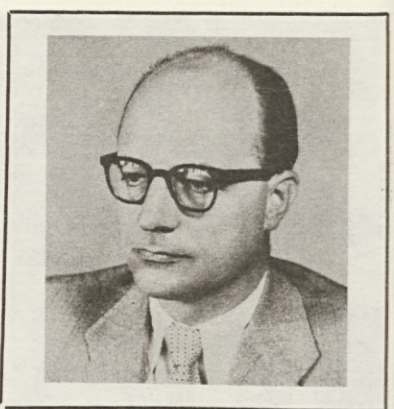
Ob boleči izgubi mojih dragih staršev Angele in Ivana ŽABJEKA se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem DS PFSR za izrečeno sožalje, cvetje in spremstvo na njuni zadnji poti.

Hvala za vse razumevanje in oporo med njuno težko boleznijo.

Mimi in Nace Omahen

Ob smrti moje drage mame Marije PERČIČ iz Podvine pri Planini se iskreno zahvaljujem za pomoč tozdu IVET, tozdu ZŠŠ ter tozdu IRRP.

Marina Štrukelj

V SPOMIN

Junija letos je umrl tovariš Božidar GUŠTIN, ki se ga mnogi Litostrojčani še spominjajo, saj je bil od 17. maja 1954 do 31. decembra 1959 generalni direktor naše delovne organizacije. Tovariš Guštin je bil rojen 23. marca 1912. leta. V Litostroju je prišel iz Projektivnega biroja in je po strokovni plati sodil med vrhunske strokovnjake na strojnem področju. V tem času je Litostroju naredil prve korake na izvoznem področju, saj smo takrat prvič izvozili svoje izdelke v Indijo. To je bilo tudi obdobje uvajanja IBM računalnika v Litostroju, kar je nedvomno pomenilo ogromen napredek za razvoj tedaj še razmeroma mlade delovne organizacije.

Tovariš Guštin je bil v Litostroju sicer le pet let, kljub temu pa je tudi on priložil svoj delež v uspešnem razvoju danes velikega in proizvodno pomembnega Litostroja. Za njegovo delo mu bomo ostali hvaležni.

VESELYJU V SPOMIN

Mnogi Litostrojčani se gotovo še spominjajo, da smo v letih 1979 do 1982 sodelovali s ČKD Blansko iz ČSSR pri izdelavi oziroma obdelavi delov za turbinsko črpalno hidroelektrarno Čierny — Vah. Elektrarna deluje brezhibno že nekaj časa v planinskem področju Velikih Tater. Litostroju je v dogovoru s ČKD Blansko zvaril in obdelal najzahtevnejše turbinske črpalne dele regulatorja. Zaradi hitrejšega reševanja nejasnih vprašanj, ki pri takem delu nastopajo, je prišel iz ČKD Litostroju gospod Jaromil Vesely, vrhunski strokovnjak in izjemen človek. Dolgo časa je bil pri nas. Navadili smo se na njegovo prisotnost, nekaterim pa je postal prirčen prijatelj. Vsi, ki smo z njim tesneje sodelovali, se ga spominjamo predvsem kot izjemnega poznavalca hidravličnih oblik in izvajanja meritev s tega področja. Svoje znanje nam je nesebično razdal. Bil je pripravljen sodelovati z nami kadarkoli in kjerkoli, samo da bi bilo naše delo boljše in učinkovitejše. Bil je vesel, kadar nam je uspelo dobro delo, in žalosten, kadar je opazil našo večkrat nerazumljivo malomarnost in neprizadevnost.

Tudi izven službenih obvez smo imeli z Veselyjem nadvse pristne stike. Bil je velik prijatelj planin in smučanja, zato se je rad odzval vabilom naših planincev in smučarjev, kadar so organizirali izlete. Poznal je vsak vrh v bližnji in daljni okolici Ljubljane. Z mano je bil na poletnem smučanju na Ledinah, nepozabna pa mu je bila turna smuka s Kotovega sedla ob veličastnem Jalovcu.

Skratka, Vesely je postal naš veliki prijatelj in izjemen sodelavec. Na žalost smo ga za vedno izgubili. Vedeli smo sicer, da je bil v zadnjem času zelo bolan, vendar me je močno presenetilo pismo, ki mi ga je poslala njegova soproga. Obvestila me je, da so Jaromila Veselyja pokopali v mesecu maju na mestnem pokopališču v Blanskem.

Življenje nekaterih je kratko, vendar bogato. Tako življenje je živel naš prijatelj Jaromil, Čeh s posebnim čustvenim odnosom do Jugoslavije, ki je tako značilen za njegovo generacijo. Zgubili smo človeka, ki je bil naš resničen prijatelj, sodelavec in nemalokrat tudi učitelj. Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

Vlado Jankovič

PLANINSKI KOTICEK

UREJA PLANINSKO DRUŠTVO LITOSTROJ

Imenitno slavlje

(Nadaljevanje z 9. strani)

GODBA IN PESEM ZA UHO, MAŽORETKE ZA OKO, ZA KULTURO PA RAZSTAVA

Litostrojki muzikantje v zelenem in zlato oporani skupaj z gosti iz Proseka pri Trstu so udarili poskočnico za pozdrav, in že je bilo topleje. Še za kako stopinjo pa so dvignile temperaturo brhke mažoretke s svojim lahkotnim rajanjem tam sredi planinskih trav, da so poskakovala srca in se vžigale iskre v očeh. Kako lepo je v naši domovini biti mlad!

Za vse, ki iščejo v življenju več in črpajo moči iz vrednot narave, je bil obisk v naravnem razstavnem salonu smrekovega gozdička tik ob dostopu na taborni prostor posebno doživetje. Fotografije, spisi, risbe — vse, kar se je najboljšega nabralo z internega tekmovanja litostrojskega PD na temo »ČLOVEK IN NARAVA«, je bilo razstavljeno na panojih, ki so jim kot čvrsto stojišče služila kar drevesna debla. Prav gotovo je ta del programa dajal taboru izjemno kulturno vsebino, ki je s slavnostnim govorom dr. Matjaža Kmecla, predsednika Republiškega komiteja za kulturo, dobila še globlji poudarek.

»VODI NAS ŽELJA PO LEPEM« je med drugim v svojem govoru dejal dr. Kmecl — to pa je nekaj, čemur ni mogoče odreči plemenitosti...

Iz boja za svoje gore smo črpali narodno samozavest, ponos, oblikovali samolastno kulturno bit, pa tudi temeljne simbole obstajanja — Triglav in Zlatoroga!

Naše gore so naša svoboda, so naše zmeraj osvobojeno ozemlje. Dramatično se je to potrjevalo v velikih zgodovinskih stiskah, kot je bil npr. naš veliki narodnoosvobodilni boj, intimno se nam kaže vsak dan posebej, ko se tja gor zatekamo iz vsakdanjih tegob: utrjevati prijateljstva, premišljevati življenje, dihati dišeč in zdravilen zrak, utrjevati telo in svojo kulturo.

Pred očmi pa moramo imeti, da smo za podobo, vsebino in moč svojega planinstva odgovorni prav vsi! Odprli smo vsakomur vrata vanj: vsi smo ena družina in gore so naša skupna last. Zdemokratizirali smo jih, kot zlepa ne kje drugje. Odrekli smo se izbranstvu in elitnosti, toda

to še ne pomeni, da smo se tudi odrekli izbranemu ravnanju in obnašanju! Več ko nas je v srečnem gorskem svetu, bolj nevarni smo mu, bolj ranljiv postaja, prej ga lahko zamažemo, pokvarimo, zazidamo, pomendramo, iztrebimo, s tem pa izpraznimo vsega lepega in za zmeraj zgubimo! Zato bomo še poglobljali kulturne osnove planinstva, branili bomo svojega Zlatoroga z vsemi močmi, branili triglavske rože in neboglasnice, da ne bodo nikoli zginile — to bodi naša misel, naše geslo, naša volja, naše zaupanje!

V HRIBIH SE DELA DAN

so v nadaljevanju sporeda zapeli pevci iz Višnje gore in, glej, kar svetlejši so postali temni oblaki, ki so sprva kazali na to, da bi se drugi podpisnik sporazuma o vremenskem ponašanju morda ne držal dogovora...

Naša skrbna lektorica Vesna je zbrano napovedovala in povezovala posamezne točke in se ni ustrašila niti rogate kože s kozličkom, ko so ju kot dobitke za srečolov in misel na Jurčiča in njegovega Krjavlja lepo okopana in počesana pripeljali na oder. Škoda, da nismo videli še napovedanega Krjavlja samega, ker je menda prav za praznik zbolel. Z veselimi domislicami v pojoči dolenski govorici nas je za konec kulturnega dela predsednik KS Višnja gora Pavle Groznik seznanil z zgodovinskimi in kulturnimi zanimivostmi in nam še bolj približal ta kraj.

VLECI, DAJMO, DAJMO...

V odmoru za kosilo, prigrizek, »privezovanje duše« in pisanje pozdravov (s posebnim poštnim žigom!) je spet oživela ravnica ob odru. Animator družabnih iger Tone s pomočnikom je ob prevelikem navdušenju vseh, ki so se hoteli pomeriti v vlečenju vrvi, komaj vzdrževal ravnotežje za pošten športni boj. Pa je šlo vse v redu in na koncu se je pokazalo, da je vzdržala vrv in so vzdržali ljudje — tekmovalci so hladili vroče dlani, navijači pa grla.

LIPA ZELENA JE,

okrog nje na betonsko plesišče je domači ansambel »MAJ« vabil lah-

IZLETI V MALEM SRPANU

Vrhunec izletniške sezone! Na sporedu bodo trije prijetni izleti, od tega eden v tujino.

13.—15. julij: Spodobi se, da v jubilejnim letu (35-letnici) obiščemo tudi TRIGLAV. Po slovenski planinski poti (transverzali) nas bodo nanj popeljali vodniki Soklič, Šarf, Vogelink. Opozorjamo na potrebo po dobri opremljenosti, kajti na našem najvišjem vrhu bo še sneg!

21.—22. julij: OD KOROŠKEGA DO KAMNIŠKEGA SEDLA nas bo (tudi po slovenski planinski poti) popeljal vodnik Gamberger, ki pa je hkrati tudi »šef« markacistov in zato ni bojazni, da bi se izgubili.

VISOKE TATRE VABIJO

Od 29. junija do 5. 8. bomo obiskali Visoke Tatre na Češko-slovaškem. Izlet je res planinski, saj se bomo povzpeli na naslednje vrhove:

- Risy (2499 m),
- Gerlachovski štít (2655 m), ki je tudi najvišji vrh Tater in teže dostopen,
- Krivan (2494 m),
- Lomnický štít (2632 m),
- krožna tura po dolinah z vzponi do 2352 m.

Izleti bodo enodnevni. Stalno prebivališče z oskrbo bo v Popradu.

Vse podrobnosti o izletu so razvidne iz razpisa, ki je objavljen na običajnih planinskih razglasnih mestih.

Prijavite se pravočasno, ker je število udeležencev omejeno!
t. t.

...mažoretke za oko...

Lipa zelenela je...

konoge pare, da se v svežem planinskem zraku brez dima in prahu zavrtijo ob narodnih in umetnih višah. Bilo je vroče, veselo, zabavno, nagejivo, poskočno, v srcih pa sama pomlad, kot bi dejal Cankar.

ŠE, ŠE EN KRAJCARČEK 'MAM...

... za srečko ga dam!

»Pa, ženska, saj sem ti rekel, ne kupuj srečk, nimaš sreče — pomisli, kako si mene dobila,« je prijateljsko karal mož svojo boljšo polovico, ko je odvijala četrto srečko.

»Spet nič!«

»Saj sem ti rekel, ti pa po svoje seveda!«

Toda fantje in dekleta ob policah z dobitki so telovadili brez predaha. Vsaka srečka res ne zadene, toda če jih je veliko, gre tako kot pri mesarju, ki so ga vprašali, kako vendar more živeti, ko se venomer pritožuje, da dela z izgubo.

»Kadar se izgube nabere več, že pride nekaj »profita« zraven!«

Sicer pa so na srečolovu vsi udeleženci nestrno opazovali le zgornjo polico z dobitki, kjer je bil izpostavljen s številko 513 glavni dobitek — nov rdeč moped. Vztrajni srečolovci so z vedno večjo vnemo oblegali prodajalce srečk, toda moped je čakal.

Odbor-Planinskega društva Litostroj se najlepše zahvaljuje vsem, ki so kakorkoli sodelovali pri organizaciji in izvedbi planinskega tabora na Polževem in s svojim delom pripomogli, da je tabor uspel v zadovoljstvo organizatorjev in udeležencev.

Za odbor PD Litostroj
predsednik
Janez SOKLIČ

... ŠE NEKAJ ZANIMIVOSTI O TABORU ...

● Celotni tabor so člani foto-sekcije posneli na film. Potrebna je seveda še montaža, obdelava itd., vendar upajmo, da ga bomo jeseni lahko že gledali, najkasneje pa seveda na občnem zboru PD Litostroj.

● Srečolov, na katerem sta bili glavni privlačnosti moped in (živ) kozliček, je v celoti uspel, saj smo prodali vseh 5000 srečk. Prihodek je znašal 249.195, kar je lep uspeh, nekoliko pa zbledi ob dejstvu, da so bili stroški tabora preko 460.000 din. No, končni učinek bo le pozitiven, kajti s prizadevnostjo organizatorjev — članov PD Litostroj in pomočjo mnogih organizacij, predvsem delovne organizacije Titovi zavodi Litostroj, je bilo zbranih dovolj sredstev za pokritje prireditve.

● Še nekaj zanimivih dobitkov, katerih pa obiskovalci niso videli, ker so bili izdelani v obliki potrdila, spravljenega v kuverti:

— brezplačno bivanje na Soriški planini za 7 dni (ena oseba) ali 3 dni in 12 ur (2 osebi) — darilo TOZD ZSE,

— brezplačna večerja za dve osebi v motelu Rubin v Grosupljem (upajmo, da je to zadel kak gurman in bo priložnost dobro izkoristil) — darilo gostinskega podjetja POLŽEVO,

— pol kubika stiropora — tistega, na katerem so bila razstavljena dela na razstavi ČLOVEK IN NARAVA.

● Značke, nalepke in priložnostni pisemski ovitki so še na voljo pri poverjenikih PD Litostroj in po zelo ugodnih cenah (značke 30 din, nalepka 10 din, kuverta z znamko 20 din).

deset let, ni imela take sreče. »Tako lepo je danes tu na Polževem,« je dejala, »mislim, da bom tudi jaz postala planinka, saj rada hodim v naravo pa tudi spleča se, kot vidite,« se je zasmejala. »Moped bom podarila vnuku, ki prav te dni praznuje svoj dvajseti rojstni dan.«

Sonce se je spet skrilo za oblake, toploto njegovih žarkov pa so udeleženci odnesli s seboj na domove — v nov delovni dan.

ETO

»Mami, naša mami je dobila moped!«

Med planinci smo lahko srečali tudi dobre stare znance, kot na primer dr. Tepino

V naravnem razstavnem salonu

VESTI IZ PROIZVODNE

Razstava v Moskvi »Metalloobrabotka 84«

Na razstavnem prostoru v Moskvi

Nenad Djeniċ

Do več malih hidroelektrarn

Funkcionalni preizkus upravljalnih omar za HE Haditha (Foto: E. L.)

Končna nastavitev bremenske naprave ventilov drenažnega sistema

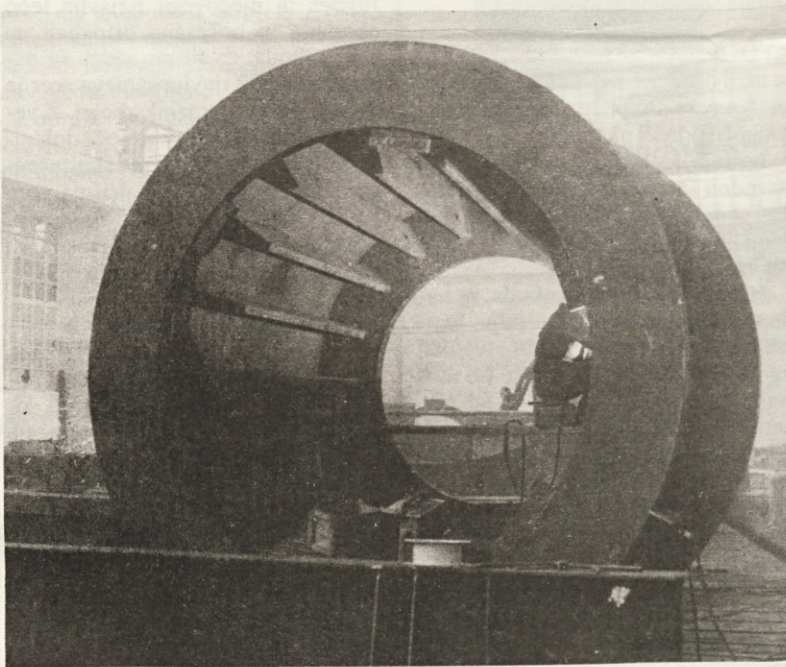
Elektromonterji zaključujejo montažna dela

Vgrajena moč izdelanih upravljalnih omar sestoji iz pogona za šest črpalk — glavna drenaža skupne moči 1380 kW (vsaka 230 kW), dveh črpalk — vsaka po 25 kW za drenažo elektrarne, in štirih črpalk po 25 kW za drenažo servisne galerije. Za vseh dvanajst črpalk je skupna vgrajena moč 1530 kW. Vgrajena oprema je naš domači jugoslovanski izdelek, razen tistih elementov, ki so po pogodbi zahtevani in se ne dobijo

na našem tržišču (releji za mehansko blokado in drugo). Uvožene opreme glede na celotno opremo upravljalnih omar, sestavljenih iz 19 polij, je okoli 8 odstotkov, kar predstavlja minimum uvoza in je pozitiven kazalec, da smo pri tako zahtevani tehnologiji, kot je elektro oprema, dosegli visoko kvaliteto, ki so jo priznali tuji inženirji in kupci. Oprema je izdelana po sistemu kombiflex, ki omogoča varno upravljanje in enostavno vzdrževanje, za kar smo prejeli pohvalo inšpektorja — prevajalca iz tujine. Največ zaslug za kvaliteto izdelka gre vsekakor našim elektromonterjem, ki so istočasno preizkuševalci omenjene opreme ter vseh izdelkov in sistemov, katere izdeluje Litostroj. Elektro delavnica Montaže je torej razen same izdelave

Vse to je le majhen del obveznosti do kupca; čaka nas še veliko dela. Sistematsko moramo reševati vse dejavnike v procesu, jih bolj angažirati in odpraviti našo prostorsko stisko (elektro delavnice), za kar morajo imeti načrtovalci proizvodnje v bodoče več posluha.

M. Stanko

Podstavek ležaja za HE Haditho v fazi varjenja (Foto: E. L.)

**MEDNARODNI SEJEM TEHNIKE — BEOGRAD 21. do 26.
maja 1984**

ZLATA PLAKETA

Posebna komisija je ocenjevala nove proizvode domačih proizvajalcev. Za naš hidravlični sesalnik z vrtljivo mizo HSK-1-40 smo prejeli zlato plaketo za vrhunski prodor domače industrije s področja fleksibilne avtomatizacije.

D. Alič

